

309331 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. చెన్నపట్టణము 1918 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 23 వ తేది శనివారము
సంపుటము. ౪. పింగళనామ సంవత్సర మాఘమాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩. పేజీ 270
నంబర ౨౭౦

Always go to the best & The best will be Cheapest.

OUR WORLD RENOWNED
Otto-Parastan (Regd.)

It is best in fragrance long in lasting and giving pleasant smell to user and who are near. Try once.

Price:— $\frac{1}{2}$ oz. 2 Dram
Rs. 2 Rs. 1-4
1 $\frac{1}{2}$ Dm. 1 Dm. $\frac{1}{2}$ Dm.
Re 1 As. 12 As. 8
Nickle Top As. 8 Nickle
case As. 10 Sample as. 2
Cards 1 anna Postage extra.

Also please try
PARASTAN HAIR OIL—(Regd.)
(Guaranteed to be free from Mineral Oils)
BEST FOR HAIR GROWING.

Price Re. 1 Postage Extra.

Ask for our Whole Sale Price List.

Sole Manufacturers:—

THE PARASTAN PERFUMERY Co.,
No. 1 Pydhonie Bombay 3.

HOME RULE SARIS.

A SPECIALITY CLOSE TEXTURE

8 Yards Rs. 9 with lace Rs. 12/
9 Yards Rs. 9.8 " Rs. 12/8

VALADY VAIDYANATHA IYER.

44, Akbar Sahib Street.

Triplicane, Madras.

(1074)

యధృవలములు గల పుస్తకము ఇనాము.
ప్రసిద్ధిజెందిన రాజవైద్య పండిత ఎమ్. కె. శేషచా
ర్యలవారి సకలవిధ జ్వరములను సంహరించగల జ్వరమురారి
అను మూత్రల సీసా 1 తెప్పించుకొనునానికి వైపుస్తకము
ఇనాము. 12 మూత్రలు గల సీసా వెల 0-14-0. (416)
ధర్మవైద్యశాల, 2/104 నారాయణమొదలిపిడి, మద్రాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాసుమైన
తెలుగు దొరకును, క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
(946-887) కలెక్షరు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాచ్యుతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

చార్మపు నొప్పుల వార

దోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

మనానగలిగి యుండును.

ప్రతియింటి నుండదగినది.

వనమూలికలచే హింమా దేశ మందు

శియాను చేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో. 109, (ప్రెసిడెన్సీ, హిందూ, బొంబే, కలెక్టరేట్, 6, కలెక్టరేట్, మద్రాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు.

దీనియందు సంచిత
కుల్యములగు వస్తువులు
చేయున్న వి. చెల్లిసం
బంధువులు పుండ్లు, దు
రద, గడ్డి, పొడలు మొ
దలగు వర్మ వ్యాధులు
అంతా శుభ్రముగా వా

గనును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, దునుపును, వాణేమును
యిచ్చును. అన్ని చోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతివిశ్వ ప్రే
మా హనుమాన్ గుర్తు క్షాత్రగా గమనింపును. (751)

రంగనాథం శ్రేష్ఠి అంబు బ్రదర్స్, మదరాసు.

AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

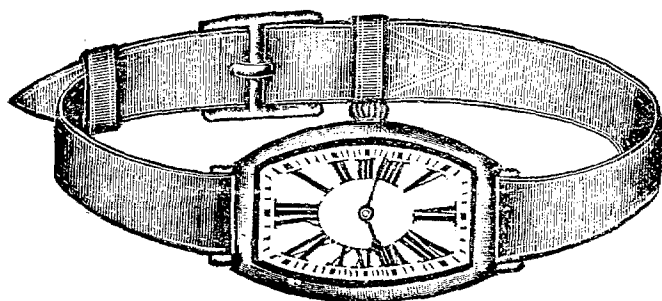
SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

AMRUTANJAN DEPOT,

Bombay & Madras

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను!

ఒకగంట ఆలస్యమైతే!!

ఎలక్ట్రావాచీలు మణమైన తేడా లేక
పనిచేయును. ఏదేశ మందున్నను ఏ
స్థలమందుండినను సరివినగంటల
ను తెలుపును. భూవైస్యములకును,
నావికాదళమునకు, వ్యా యా మ
క్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

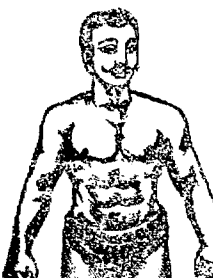
గడియారములు పెక్కు రకములు మావద్ద గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు.
సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను స్వల్ప
చేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, క్రయాణమున
కుపయోగించు గడియారములు కలవు. అందరి వద్దను దొరక గలవు. (1049)

ఏజంట్లు: జి. ఇ. సంపత్తు శెట్టి అండు కో, ఎస్. ప్లనేడు, మదరాసు.

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అయఃకాంత చూర్ణము.

ఈ లేహ్యము, చూర్ణము అనుభవజ్ఞులచే కుర్చ వనమూలిక
లతో తయారుచేయబడినది. ఈ లేహ్యము, చూర్ణములచే సర్వ
విధములగు మేహసంబంధమైన వ్యా
ధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున
గుఱుసంబంధమైన సెగ కోగములచే
యెండగు బాధ నొందుచుండుటలేదు.
అట్టివారి కిది దేవతావరప్రసాదము.
దీనిని సేవింపిన రక్తముకుడ్రిమై, పుష్టి
నిచ్చి వరములకు పలుమార్లును కలుగ
చేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు, అందరూ వాడవచ్చును. (536)

48 దినములు సేవించు లేహ్యము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-కి 8-8-0

24 దినములు సేవించగల సెట్టు 1-కి 1-12-0

1 సెట్టుకు సాఫ్టీజి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనువారలకు పోస్టీజి

ఇవారు. చిరునామ:— లేహ్యము డిపో,

సెం. 6. వేంకటేశమిశ్ర, పిడి, సాహుకారుపేట, మదరాసు.

శివారోజేపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోరొజనము, మంచిది " ...	10-0-0
రసభిన్నము తులము 1-కి ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం " ...	2-0-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జాన్న తులం 1 కి ...	8-8-0
కాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0

అమృతాంజనం డిపో, 6, కలెక్టరేట్, మద్రాసు.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ లేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
కాశ్యోతనుభము నొసంగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగ జేసి అయ్యర్చ్యుని యిష్టించును.
ప్రస్తుతము కాశభక్షణము అను పుస్తకమునకు
ప్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము
వైద్యశాస్త్ర ముఃశిశంకర్ గోవింద్,
ఆరంకనిగ్రహ శాసనధారయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

K. B. JOSHI & Co,

321, Hornby Road Fort,

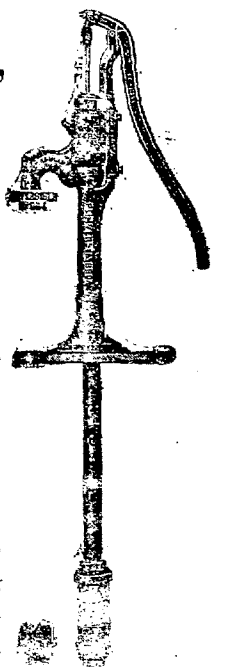
BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (537)

ALSO

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.

జాతీయ విద్య

జి. ఎస్. అరంజేలుగారి ఉపన్యాసము

విద్య టి. పాఠశాలము 5-30 గంటలకు గోల్డ్ థవన మున జి. ఎస్. అరంజేలుగారు "జాతీయ విద్య" అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఎస్. కస్తూరి రంగఅయ్యంగారు గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. అరంజేలుగారు ఉపన్యసించుచున్నట్లు చెప్పిరి:— "జాతీయ విద్య" అనగా చాల మందికి తెలిసినట్లు కనబడదు. దీనిని గురించి పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యారు మొదలైన వారు మాట్లాడుచు, "జాతీయ విద్య అనగా నేమి? జాతీయ విద్య ఏమి? నేర్పనము" అను నీ మొదలైన ప్రశ్నల నడిగి నట్లు తెలియుచున్నది. స్వరాజ్యము మనకు జన్మహక్కు అని నేరభయము కనుక పోరాడమన్న మా తత్వముగానే జాతీయ విద్యనాన మనకు జన్మహక్కు స్వరాజ్యము వచ్చిన యెడల మన మేనిదముగ రాజ్యము చేసికొనెదమా యిప్పుడు తెలియదా? స్వరాజ్యము వచ్చిన యెడల, దేశముయొక్క పౌరజీవుల కనుగుణ్యముగను, ప్రజాసంఘముగను రాజ్యమేలబడినది. మనరాజ్యముల నేర్పరచవలసియుండును. ఆ విధముగానే జాతీయ విద్య మనదేశమందు ప్రబలముజేసి కొంతవరకు విద్యుదగమని అనియేర్పరచు సాగునో నిర్ణయించుటకు సాధ్యముగాదు. ఈ విషయమునుగూర్చి నేను న్యాయించియు ప్రతికూల వ్రాసిన విషయము నందరును చదివినారు. జాతీయ విద్య విద్యార్థిధానముయొక్క వికరములపట్టి కొకదానిని ఇంతవరకు మేము ప్రకటింపబడినది లేదు. అయినను జాతీయ విద్య అనగా నీ క్రింద వివరించిన విధముగా నుండవలయునని నిశ్చయింపబడినది. (1) జాతీయ విద్య సంప్రదాయముగ భారతీయముగా నుండవలయును (2) జాతీయ విద్య పూర్తిగా భారతీయముయొక్క గాని, మొదలవా కేయములు గల విశేషములనుయొక్కగాని అధికారమునందు ఉండవలయును (3) జాతీయ విద్య మతసంబంధమునదిగా నుండవలయును. అట్లు పక్షములవారిని సమ్మేళనము చేయుకొని గలదు, గానముగ్గముగా విద్యమతసంబంధముయొందుండవలయును (4) జాతీయ విద్య భారతీయ ప్రభుల నందరును స్వదేశాభిమానులుగ జేసి తన మాతృదేశపు బ్రాహ్మణ్యమునకై తమకై క్షిణిధారనోసి, ఉత్సాహ పూరితులుగా జేయునది యుండవలయును. జాతీయ విద్యకును ఇతర విద్యలకును విద్యకును భేదమేమనగా జాతీయ విద్యయందు వై షేష్ట్యము లక్షణము లన్నియు ఉండును. ఇతర విద్యలందు దీనిలేవు. కాబట్టి వై షేష్ట్యము లక్షణములయొక్క అవశ్యకతను గ్రహించి, తరువాత ఆవిధానమును ఆచరణయందు చుండుటకు యత్నించవలయును. ఆరంభము నందు ఏ జాతీయ విద్యను నైనను ఆరంభములు అర్థకములు సంభవించుట సహజము. మనలో పెక్కుమంది ముఖ్యముగా మనకొకటిగాని విద్యనుగలముయొక్క అవశ్యకత గ్రహించలేక కొంతకాలముగానే గడచినది. అట్టివారిందరను మనపక్షము చేసికొనుటకు మాగ్గు ము వారడిగిన ప్రశ్నలకు తగు సమాధాన మిచ్చి వారిని సంపూర్ణ సరకుటయే. కొంతమంది మహాభావులు "ప్రభుత్వమువారు నేర్పబడినట్లుంటే జాతీయ విద్య ఎక్కడనుంచిగా నుండునా?" అని అడిగెదరు. దానికి సమాధానము "మొదట మనదే ప్రభుత్వము వారు నేర్పబడినట్లుంటే నేర్పబడినట్లుగా నుండవలయును అంతకుండు ననేక రెట్లు ప్రేమ గూడుచున్నందున చెప్పవలయును. కొంతమంది వృద్ధులు "ఎట్టి విద్యను నేర్పబడినట్లుంటే నేర్పబడినట్లుగా నుండవలయును" అట్టి వారికి మనము "అయ్యా! మీరు తప్పుగా గొర్రెనుండి బాధములేదు. మీరు తోచిన సహాయము మీ గొర్రె మీ యుద్యమమునకు తోడ్పడవలయు" నని వారిని నిర్బంధించవలయును. కొంతమంది తమపిల్లలను జాతీయ విద్యకాలకు సంప్రదించు సంకల్పించెదరు. అటునందేవారికి మనము "అయ్యా! కేవలము సంకల్పమునకై అవశ్యమగు విద్యను నేర్పబడినట్లుంటే భవము ఎప్పుటికైనను సంభవించుట సర్వవిధమునకై దానిని కోల్పోవుట మంచిది" అని చెప్పవలెను.

కొంతమంది జాతీయ విద్యకు, ఇతర విద్యలకును భేదమేమి యని అడిగెదరు. ఇతర విద్యలు ప్రభుత్వమువారికి సహాయముగ్గముగా నుండవలయును. తమవారుచేయుచున్నది. స్త్రీదత్త, కాట్టె, కట్టె, మొదలగుటల మొదలైన వారు కొద్దిమంది మాత్రము యితర విద్యలకును బాగుపడినను పెక్కుమంది గవర్న మెంటు సమాప్తముగా తమవారుచేయుచున్నారని, వారి జాతీయ విద్య విద్యార్థి కాలము సహాయమునకు గాక

మాతృదేశ సేవకు పనికి వచ్చు లాగున తయారుచేయును. జాతీయ విద్యార్థులు హిందూదేశ సేవ మాత్రమే చేసెదరు. ఇతరులకు ఎప్పుడును సహాయముచేయును. దేశముయొక్క పరిశ్రమాభివృద్ధికై పాటుపడి, నూతనపరిశ్రమల పెంపొందించెదరు. భారతవర్షమున ఇంకను గ్రుడ్డునుండి పిల్లలు వైకిరాతేదని తలచుచున్నారు. గ్రుడ్డు పగిలి పిల్లలు పరుగులిడుచున్నవి. భారతదేశము నిదురనుండి మేల్కొనిచినది. ఇతర దేశములవలె ముందంజ వేయుచున్నది. తన జన్మహక్కులను, న్యాయమైన హక్కులను అడుగుచున్నది. స్వరాజ్యమును కోరిది కాలములో రుచిచూడ నున్నది.

జాతీయ విద్య విషయములో మొదట దేశమందు కొన్ని రాజధానులలో మాత్రము ప్రారంభించి విద్య నేర్పించుటకు పాతకాలు నెలకొల్పి బడును. దేశ మభివృద్ధి చెందుటకును విద్యార్థులు బాగుగ భవము గడించుట కవకాశముండుటకును తగిన పాఠశాల విద్య నేర్పించవలయును. మొదట ఏదేశ మభివృద్ధి గాంచవలయుననినను, ఆ దేశముయొక్క పరిశ్రమల వృద్ధి చేయుటకు యత్నించ వలయును. కాబట్టి జాతీయ విద్యకలన పరిశ్రామికాభివృద్ధి కలగగలదు.

ఈ జాతీయ విద్యార్థులను కొనసాగుటకు ప్రజలయొక్క సహాయము, ఉత్సాహము, భవము కావలసియుండును. మనదేశమునందు ఆ బాలగోపాలము, స్త్రీ పురుషు లందరును ఉత్సాహముగా పనిచేసి తగు సహాయ మొనరించిన గాని యిట్టి మహావిద్యమను నెరవేరజాలదు. ఈ ఉద్యమము దేశమంతటను వ్యాపించినది. లిలకు, రవీంద్రనాథ ఠాకూరు, సరోజినీదేవి, అనిబెంటు, కస్తూరి రంగఅయ్యంగారు మొదలైన మహాపురుషు లందరును దీనికి సహాయము చేయుట కంగీకరించిరి. ఈ సంఘము కేవలము భారతీయులచే స్థాపించబడి, భారతీయులచే పోషించబడి, భారతీయుల అధికారము నందుండి, భారతదేశము యొక్క బ్రాహ్మణ్యమునకై భారత మాత పుత్రులకు ఉచితముగా విద్యగరపి అజ్ఞానమును తొలగించి, విజ్ఞానమును కలగ జేయుటకై ఏర్పరచ బడినది. ఇట్టి యుద్యమములను ఆశీషించుట బహు తేలిక. చులకనగా నిరసింపవచ్చును. కాని ఇట్టి యుద్యమ మొదలకే ముల కొనసాగించుట కడు దుర్లభము. అట్టి ఉండవలతో మనకు పనిలేదు. స్వతంత్ర రాజ్యమగు యింగ్లాండు దేశములో బాలరకు ప్రారంభించి విద్య బాగుగ నున్నను, దానితో సంతుష్టి చెందక ఇంకను ఎక్కువ బాగుగ విద్య గరపింపవలయు నని ఆంగ్ల యువతీమణులు లందరును, మహాభారత సంగ్రామమునకు భవసహాయము చేయుటకు మారుగా, తమ ఆధరణములను, నగలను పెట్టుకొనుట మొనరిసి, విద్యార్థివృద్ధికై, భవసహాయ మొసంగుట మన మందరకును దెలిసిన విషయమే. అట్టి ఇంగ్లాండు దేశము నందే స్త్రీలు భవసహాయము చేసినపుడు, ఏ మాత్రమును ప్రారంభించి విద్యలేని మన హిందూదేశమున స్త్రీలు ఎన్ని రెట్లు సహాయము చేయవలసియుండునో కొంచె మూహించు! ఒక ముజును ఒకలక్ష రూపులు యిచ్చిన దాని కంటె లక్షమంది జనులు లక్ష రూపాయలు దానము చేయుట కలన ఎక్కువ లాభము గలదు. కాబట్టి యీ దేశ మందు స్త్రీలు నగలు ఆభరణములు భరించుట మానిజేసి కొంత స్వాధ్యాయము కనబరచి, దేశోపకారము చేసి, బాలరకు విద్యార్థివృద్ధికై తోడ్పడుచు జాతీయ విద్యార్థులమునకు సహాయముచేయుట అత్యంతావశ్యకమయి యున్నది. కాబట్టి స్త్రీ పురుషులందరును తమవ శక్తియున్నంత మట్టుకు భవసహాయము చేయవలయును. ఒక తృణమైనను మహామేరువునకై పరిగణించవలయును.

ఇందునకై ఏప్రిలు 8 వ తేది మొదలు 15 వ తేది వరకు జాతీయవారసుని ఏర్పరచినాము. ఈవారములో హిందూదేశమునందంతటను జాతీయ విద్యార్థిమారు లందరును సభలు చేసి చందాల మూలకముగాని, యింటింటికీ తిరిగి బిచ్చమెత్తి గాని భవమును పోగుచేయవలయును. ఈపనికై తోడ్పడుటకు పెక్కుమంది సహాయము ముఖ్యముగా విద్యార్థుల సహాయము కావలసియున్నది. చెన్నపురిలో కూడ నట్టి ప్రయత్నములేజరుగును. కొంతమంది నాటక కంపెనీలవారు బహుస్కృతులకంపెనీలవారు ప్రదర్శనములనిచ్చి ఆప్రదర్శనములకు వచ్చిన డబ్బులతో జాతీయ విద్యకు ఇచ్చుట కంగీకరించిరి. ఇంకను పెక్కుమంది జనులు పెక్కువిధముల భవసహాయ మొసంగుట కంగీకరించిరి. కొంతమంది పెద్దయువకులు కొన్ని అందమైన వస్తువులను వితముగా పంపుట కంగీకరించిరి. వాటినిన్నిటిని ఒక బహుగావెట్టి, అవస్తువులనమ్మి ఆభవము నంతయు

జాతీయ విద్య కిచ్చెదము. ఇంతవరకు అడియారు బహునకు జేయరావలయును విలువగలవచ్చునని వస్తువులు వచ్చియున్నవి. ఒక మహానుభావుడు బహులో అమృతమునకు ఒక మోటారు నుండిను పంపెను. ఇంక చెన్నపురిలో రాంసేకంపెనీ వారు సమస్త ఆఫ్ ఇండియాకంపెనీవారు తమవస్తువుల నమృతమున వితముగా నిచ్చిరి. సుగుణిలిన సభవారు తమనాట కములను వితముగా ప్రదర్శించుట కంగీకరించిరి. కాబట్టి ఆ 7 దినములు పరమపవిత్రదినము లని తలచిపండుగలరీతిని తలచుచున్న భవసహాయ మొసంగి ఈ జాతీయ విద్యార్థులమును ప్రోత్సహపరచవలయు నని ప్రార్థించుచున్నాను. కార్య నిర్వాహక సంఘము వారు నా కేమియు భవసహాయము చేయలేదు. ఇట్టి మనోటిమలను తెలుగులో నికి గాని ఆరవములోనికి గాని పంపింపవలయును. ఇంకా పోవేటి, ఇతర సంబంధములను భుక్తులకు గాని ఏమియు భవసహాయము చేయలేదు. కనుకనే సామ్యముండి ఒక దమ్మిడి అయినను నాభుక్తుల కిచ్చుటకు వీలులేనని కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీర్మానించిరి. కాబట్టి మిమ్ముల భవసహాయము చేయుడని నేను ప్రార్థించవలసివచ్చినది.

ఇట్లు అరంజేలుగారు ఉపన్యాసము ముగిసిన వెంటనే సభ్యులలో కొంతమంది, గడియారములు, ఫోటోలు పేనాలు, గొడుగులు, నుమారు 10, 15 రూపాయల భవమును జరిఖండాలను ఉచితముగా దానముచేసిరి. "వారి స్వాధ్యాయము ఉత్సాహము ఎంతయు కొనియాడదగియున్నవి! ప్రజలందరును ఉత్సాహపూరితులైనచో స్వరాజ్యము సంప్రాప్తము గావండునా! ఒక సంవత్సరము ఈమగల పిల్లవాడు తానాడుకొను ఆటవస్తువులను బహులో అమృతమునకు పంపియున్నాడు. ఒక సంవత్సరము వయసుగలిగిన బాలురుకూడ స్వదేశాభిమానమును చూపించి, జాతీయ విద్యార్థులమునకు సహాయ మొనరించిన స్వరాజ్యము కోరుచున్నాడని మాంటాగ్యుగారికి తెలియజేసి నచో వెంటనే మనకాతడు స్వరాజ్యము ప్రసాదించవలయునా?" అని అరంజేలుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు చెప్పిరి.

పిమ్మట టి.వి. వెంకట్రామయ్యగారు తాను చెన్నపురిలో డబ్బు వసూలుచేయుటకు నియమింపబడి నందున ఆయన ఎంతెంత డబ్బు వసూలుచేసినది ఎవరెవరు సహాయ మొనరించుట కంగీకరించినది మున్నగు విషయములను గురించి రిపోర్టును చదివెను.

పిమ్మట టి. ప్రకాశముగారు ఇంగ్లీషునందలి నోటీసులను తెలుగుభాషలోనికి ఉచితముగా భాషాంతరికరణము చేయుట కంగీకరించెదనని నుడివెరి.

పిమ్మట జనరాజువాసుగారు ప్రీతితో మొనగినది పిడిక దైనను చాలు అను సామెతప్రకారము యథాశక్తి ప్రకారముగా సహాయముచేసిన దమ్మిడిగరనుండి గూడ చందాల వసూలుచేయవలయునని చెప్పిరి.

తరువాత అధ్యక్షులు మన దేశాభివృద్ధికై మన బాలర విద్యార్థులకే యింత పాటుపడుచున్న జి. ఎస్. అరంజేలుగారి స్వాధ్యాయము, దేశాభిమానము, అనురాగము ఎంతయు మెచ్చదగియున్నవని సభ్యులందరి తగవుల ఆయనకు వందనము లర్పించిరి. పిమ్మట అధ్యక్షులకు సభ్యులకు వందనములతో సభముగి నెను.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండూరు కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రామ మూర్త్యప్రకాశరావుగారి తా|| పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా|| పొన్నకొట్ల పెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండుటన్న అంటుమామిళ్ళు తోటయొక్క యీసంక త్వరపు ఫలము. ది 22, 23 మార్చి నెలలో తోట ప్రదేశమందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సరకు ప్రదేశ మునకు దయచేసి ఈగిగుడ వరతులకు లోబడి పాడవచ్చు ను వరతుల వివరము.

1. నుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్న తిడిమామిళ్ళున్న మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
  2. నుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి తిడి మామిళ్ళున్న. 3. పాడిదలచినవారు రెండువందలరూపాయలు భరావతు ఇచ్చి పాడవలెను. 4. పాట భాయపరచుకున్న వారు ముచ్చిలికాతోపాటు సగముసామ్య ఇచ్చి జేయవలెను. 5. తక్కిన సగము సామ్యున్న చెట్ల కాములు కోయుటకు పూర్వము చెల్లించవలెను. 6. పాట కాలమందు భరావతు ఇచ్చిన వారిలో భాయపరచుకొనిన వారి సామ్యుత్పత్తి తక్కిన వారి సామ్యునాపను చేయబడును. 7. తగు సంఖ్యయి యింకా కావలసినవారు యీ దిగువ వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. 8. రామచంద్రరావు గారు, ఉండూరు
- హుజూరు సిరస్తాదారు
ఆఫ్ గొల్లప్రోలు ఎస్టేటు, గోదావరి.
9-2-18 } క్యాంపు: సామల్కోట.

హిందూరాజ్యము.

పూర్వకాలమునందు చీనాయందు వర్ణింపబడినది.

చైనాయందు లెంగు పట్టణమునందు బ్రతిభూ కాన్స లుకు వైద్యసహాయకుడుగ నుండిన రాంలాల్ సర్కారు అను భారతీయవైద్యుడు వై నాయందుండిన హిందూ రాజ్యచరిత్రము కొరకు విశేషముగ శ్రమపడి సంపాదించెను. ఈ చరిత్రకొరకు వీరన్నయో ప్రయత్నములుసలిపి యోడిపోయిరి. అనేక చీనా దేశప్రముఖులతో మాట్లాడిన నేమియు దెలియలేదు. ఆ రాజ్య మునకు సంబంధించిన కాసనములుగాని ఇతరులుగాని దొరకు నెడల వానిని తమకు పంపవలసినదని వారనేక స్నేహితులకు వ్రాసిరి. కాని చాలకాలము వఱకు ఎవ్వరియొద్ద నుండియు ఏమియు లభింపలేదు. తుదకు రెవరెందు జి. జి. ప్రేసరు అనువారు టాలిఫు అనుపురమున తమకులభించిన "యూన్నాక్ రాష్ట్ర చరిత్ర" అను గ్రంథపు ఆంగ్ల భాషాంతరీకరణమును రాంలాల్ సర్కారుగారి కొనిరి. గ్రంథమునకు వై నాభాష యందు నాక్ యోషా అను నామముగలదు. దీనిని చీనా భాషయందు మొదట యాంప్సె అనునరకు వ్రాసెను. ఆ గ్రంథ ము ప్రకారము యూన్నాక్ రాష్ట్రమునకు పూర్వము సున్ ట్యాన్ అని పేరుండెను. ఈ రాజ్యమును క్రీస్తుజనంతరము 1259 సంవత్సరము వఱకు హిందూరాజులు పాలించుచుండిరట! హిందూదేశమునందలి మొలిచ్చి రాజ్యమునండి ఆయా అను రాజు యునాక్ రాజ్యమునకు చాలకాలము క్రిందట వచ్చెననియు, ఈ రాజునకు టిమాంగ్ కు అను కుమారుడుండెననియు, టిమాంగ్ కు అను నతనికి 9 మంది కుమారుండి రనియు వీలే యునాక్ రాజ్య నిర్మాతలైరినియు చెప్ప బడినది. వై నాదేశ చరిత్ర గ్రంథములబట్టి చీనా సామ్రాజ్యమున కీర్తిమంది కుతులే కారకులని నిశ్చయింపవలసియున్నది. ఈ 9 మంది కుమారులలో మొదటివాడు మాంగ్ కుపుత్ర అను వాడు 16వ రాజ్యమునకు (2) స్థాపకుడయ్యెను. రెండవకుమారుడు తిబెట్టుకును, 3 వ కుమారుడు చీనాదేశమునకును, 4 వ కుమారుడు మాంప్సె రాజ్యమునకును, 5 వ కుమారుడు మాంస్సి లేక మంగోలియాకును, 6 వ కుమారుడు సింహ లేక సహం లేక సయాంరాష్ట్రమునకు, 7 వ వాడు అనామ రాష్ట్రమునకును, 8 వ వాడు యునాక్ రాష్ట్రమునకును, 9 వ వాడు వైహి లేక సున్ రాజ్యమునకును మూలస్థాపకులై యుండిరి. ఇట్లు చీనాసామ్రాజ్యమునకు హిందూ రాజకుమారులే మూల పురుషులైరి. ఒక్కొక్కసంతతివారు మారిపోయి వేరొక సంతతి ప్రబలము నొందుచుండ, రాష్ట్రనామమును మారుచుండెను. సంగ సంతతివారి కాలమున రాజ్యమునకు నాక్ యోషా అనియు, మింగ్ సంతతివారి పరిపాలనమునందు యూన్నాక్ అనియు నామకరణముచేసిరి. ఈ రాష్ట్రమునందు ఆలు చిన్న హిందూ రాజ్యము లుండెను. అందు మొదటిరాజ్యమును "సున్ ట్యాన్" అని వై నావారు పిలుచుచుండిరి. ఇందు 'చో' సంతతివారు పరి పాలనమును సల్పిరి. రెండవది పేహరాజ్యము. దీనిని టిమాంగ్ గు అనునతని 8వ కుమారుడగు మంగ్కుసాంగ్ అను నతడు స్థాపించి పాలించెను. 1750 వ సం॥ మున సయాక్ లింగ్ అను వై నా చక్రవర్తి యాజ్ఞచే దాని నామమును హంగ్ హైయాని మార్చిరి. మూడవది క్యోక్ మైరాజ్యము. దీనిని గురించి వన కంతగా తెలియదు. క్రీస్తు కేక ప్రారంభమునందు వై నా చక్ర వర్తి కొంతసేనను పంపి యూన్నాక్ రాష్ట్రమునందు కొంత భాగమును జయించెను. అని యిప్పటికిని టియాన్ రాజ్యమును పేర బరగుచున్నది. ఇది నాల్గవది. దీనిని క్రీస్తుకేకము 20 వ సం॥ మునచియాంగ్ చాన్ అను రాజు పాలించెను. ఇతడు బౌద్ధమతసన్న్యాసియై రాజ్యభారమును కూడ వదలివేసి అధికారమును ప్రభాసంఘమునకు వదలివెట్టెను. కాని ప్రజలు పేహరాజ్య ప్రభువచే పరిపాలింపబడగోరి యాదులకై ఆ రాజ్యప్రభుని సమర్పితపడిరి. విదవది పేట్సిరాజ్యము. ఇది రెంకో అను ప్రభువుచే మంగ్కు సాంగ్ సంతతివారచే పాలింప బడినది. ఈ రాజ్యము బహుశః క్రైస్తవ కారంభమున స్థాపింప బడినది. వై నాయందు బౌద్ధమతస్వామి గాగుటకు ముందు భారతీయ రాజులకలనచే ఈ రాజ్యమున బౌద్ధమతము వ్యాప్తమైయుండెను. ఆతనది చయక్ నింగ్ రాజ్యము. క్రీస్తు తెనుక 6 వ శతాబ్దమునందు కూకో ప్రభువు పేహరాజ్యము నకు వచ్చి అచ్చట పేట్సిరాజ్య స్థాపకుడగు రెంకో రాజు పుత్రుని 15 వ తరమునా డగు లాంగ్ ఇక్ అనునతనియచి అతని నామమును చియాంగ్ అని మార్చి అతనికి చయక్ నింగ్ రాజ్యాధిపత్యము నిచ్చెను. చియాంగ్ రాజసంతతి కేచయన్సింగ్ అని పేరు.

ఇన్ని పేర్లు చెప్పబడినను ఇందు భారతీయ పారిభాషికవద మొక్కటియును, తేదేయని యనేకు లూహింపవచ్చును. స్థలాంతరాను గుణ్యమువలన హిందూ రాజుల హిందూనామములు అన్యముగా నుచ్చరింపబడు చుండెను. చాలకాలము క్రిందట ఇతర దేశభాషయందలి పదములను గాని నామములను గాని వై నాభాషయందు వ్రాయబడుట వీలులే యుండెడిది. అందువలన ఆనామములను పదములను వై నాభాష యందు ఇతర విధముల మార్చి వ్రాయుచుండువాడు. ఇట్లే భారతీయభాషయందుగల "కాక్యముని" యను నామమును వై నాభాషయందు "షి గ్యామ్మోని" అని మార్చిరి. "త్రా న్యాని" అను పదమును "బ్లోమని" అని మార్చిరి. ప్రస్తుత నాగరిక కాలమునందును వై నాయందు ప్రవేశించు ప్రతివిదేశీయుడును తనపేరును మార్చుకొని వై నావారిపేరును పెట్టుకొనును. రామలాలు సర్కారుగారు వై నాయందలి లెంగుపురమునందున్న కాన్సలుకు వైద్యసహాయకుడుగ నున్నప్పుడు రామలాలు సర్కారుగారిని కంగ్ పీర్ హా అనిపిలుచుచుండిరి. (సశేషము)

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

పురుచ్చేరియం దుపన్యాసములు

(మా ప్రత్యేక విలేఖనని యొద్దనుండి)

పురుచ్చేరి, ఫిరేవర 22:— లైసునదిని వంతెనను దర్శించిన యనంతరము గవర్నరుగారును, వారి కర్మమును గవర్నరు మెంటు మందిరమునకు వచ్చియుండిరి. వారక్కడనుండి సాయంకాలము 5 గంటలకు బయలుదేరి ప్రారంభమునందు శరణాలయమును దర్శించిరి. ఆలయమందెరమునొద్దను వారిని ఆస్సెలయు సోదరి గౌరవించి వారిని లోనికి తీసికొని వెళ్లి శరణాలయమును చూపించిరి. మెంటుకు ప్రభ్యుణి అందలివారి సౌకర్యములను గురించియు, వారి ఆరోగ్యమును గురించియు కనుగొనిరి. తరువాతను వారు క్రైస్తవదేశమునకు వెళ్లియుండ వారిని రికరెండు బ్రింతు గారు వారిని సత్కరించి లోనికి తీసికొని పోయిరి. వారు పిమ్మట బాలికల అనాధశరణాలయమునకు వెళ్లిరి అక్కడ మెంటుకు ప్రభ్యుణి అనాధబాలికలతో చాలసేపు ముచ్చటించియుండిరి. అక్కడనుండి వారు ఇండి-చీనా బ్యాంకుమందిరములకును, అక్కడనుండి గ్రాండు-ఇలాంగు-డొస్త్రో సరోవరమును దర్శించుటకు వెళ్లిరి. 5 గంటలకు వారు విల్లినోరుచేరి అక్కడి హిందూదేవాలయమును చూచిరి. సాయంకాలము వారు పురుచ్చేరికి తిరిగి వచ్చిరి.

విండు.

సాయంకాలము పరాను గవర్నరుగారు చెన్నపురిగవర్నరుగారికి గవర్నరు మెంటు మందిరమునందు విందుచేసిరి. పుర ప్రముఖులు విందునకు దయచేసిరి. పరానుగవర్నరుగారు తమ యువన్యాసమునందు ఆంగ్లపరాను సంబంధమును గురించి ముచ్చటింప దానికి చెన్నపురిగవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి పరానుగవర్నరుగారి నభినందించి వారు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపీఠమునండి యొసగిన యువన్యాసమును జ్ఞాపించిరి. తరువాత వారు నాటకమును దర్శించిరి. ఆనాటకము పుర మందిరమునందు జరిగినది.

బుధవారము ప్రాతఃకాలమునందు అమితముగ వర్షించి యుండెను. బుధవారము 10-30 నిమిషములకు గవర్నరువారును వారిసతియు పురుచ్చేరి నుండి చెన్నపురికి బయలుదేరిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

—(0)—

మంగళవారము నాటి రాత్రి సమయమున జిగాను పట్టణము చౌంగ్ జాంకు గ్రామములో 6 గురు మనుష్యులను తీసికొని పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు, పోలీసు కనిష్ఠే లిలులు ఒక ధనవంతుని ఇంట జొరబడిరి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు తుపాకి సహితముగ పోలి పట్టబడిన. జవానును పోల్చబడిన. వారు తెలుసుమీద విడువబడిరి. కేసు విచారణలో నున్నది.

చింతబొట్టలు గూర్చి ఇద్దరు అన్నదమ్ములు తగువులాడుట:—మలబారుజిల్లా ఇరువారుతాలూకా కుంతులోయి గ్రామములో నివసించు అన్నదమ్ముల కొక పొలముండెను. దానియందొకచింతచెట్టు గలదు. గత శుక్రవారమున పెద్దవాడు పొలమునకు బోయి చింతబొట్టలను రాల గొట్టించి వాటిని గంపలో నెత్తించుచుండెను. ఇంతలో రెండవవాడు వచ్చి తన అనుమతిలేనిది చెట్టు బొట్టలను రాల గొట్టించినందుకు తన యన్నగారితో దగవులాడి ఆ గంపను తనతో దీసుకు బోయి తన గదిలో నుంచి తాళము వేసికొనెను. పెద్దవాడు తన తమ్మునిని గట్టిగ గొట్టెను. అతడా దెబ్బలకు అనుప్రతిగా మరణించెను. పోలీసువారు పెద్దవానిని పట్టుకొని తన యధీనముం దుంచుకొనిరి.

పోలీసు కనిష్ఠేలు చౌంగ్ తనము చేయుట:—కల్లికోట్టటపురు పోలీసుస్టేషను కనిష్ఠేలు అప్పనిమిన్ అనువాడు పోలీసులైనలో 4వ Xడి ప్రక్క Xడిలోనే నివసించుచుండిన పుటియొక కనిష్ఠేలుగది లోపు తాళములను మాటు తాళములతో దెరచి గోడమేకుకు తగిలించ బడిన కోటుజేటులోని గడియారమును దొంగిలించెను. రెండవ కనిష్ఠే లితినివై చేసిన కేసు విచారణ ముగిసినది. కోర్టు మూసివేయబడువఱకు ఖయ్యు శిక్షయు, 25 రూ॥ లు అపరాధమును నేరస్థునికి శిక్ష విధింపబడినది.

దోపిడిగాండ్రకు శిక్షవిధింపబడుట:—బొంబాయిలో డెలివరీ కోర్టులోని 4 కాణములను కొల్లగొట్టి దోపిష్టు గావించినకేసుకు సంబంధించిన మటి 41 మంది పోలీసువారికి పట్టుపడిరి. బొంబాయి ఎస్సెస్ నేడు పోలీసుకోర్టువారు కేసు విచారణజరిగించిరి. 41 మందిలోను 6 గురు శిక్షలేక విడుదల కాబడిరి. కడమ 35 గురిలో నొక్కొక్కరినము ఖయ్యుశిక్షయు, 20 రూ॥ లు జుల్మానాయు శిక్షవిధింపబడినది.

క్రిందటి మేసెలలో 10 ఏండ్ల ప్రాయముగల యూరోపియను బాలిక పాఠశాలనుండి ఇంటికి వచ్చుచుండ జి. సి. గలస్తానుగారి తేటకుక్క ఆమెనుకరచి హింసించెను. నష్టమునకు 10 వేల రూపాయల నీయగోరుమ పిల్లదాని తండ్రి వ్యాజ్యముచెప్పెను. ఆమెరక్తము చెడినది డాక్టరులు చెప్పి రనియు చికిత్సకు తానమిలిథనమును వ్యయపరచెననియు వావాదారు చెప్పెను. కుక్క మందశిక్షలోనే యుండెననియు పిల్ల దానిసమీపమునకు బోయి తోకలాగుటవలన నది కరచెననియు ముద్దాయిచెప్పెను. పిల్లది డాక్టరింగునందలి పాఠశాలకు పోవలసియుండుటచే నామె విచారంపబడి విడుదల చేయబడినది.

వైగుభయములేదు.
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

వైగు వైగు (1045)

ని వార కా వ ధ ము లు

మా మందులు గడచిన ఇరువది వత్సరములుగ ఇండియా, నర్మ, సిలోక దేశములయందును, స్వదేశసంస్థానముల యందును అనేక వైగు రోగులను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

వైగు సోకదు.

హైమాదిపానకము 6 బెంస్సుల బుడ్డి ౧-కి ర్న ౧-౦-౦	శతభాతస్సుతం 1 బెంస్సు బుడ్డి ౧-కి ర్న ౦-౧-౦
డిటో 8 " " ౦-౧-౦	డిటో 1 " " ౦-౦-౦

స్వాకింగు పోష్టేజీవేణు. కోరువారికి మావెద్ద క్యాటలా గుచితముగ పంపబడును.

తంలి విలాసము:— "పండిట్" మదరాస్.

ఆయుర్యే దాశ్రమం, శిగి, ఆచారప్పకవిధి, జి. టి, మదరాసు.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతము

నరసింహేశ్వరశర్మగారి తీర్మానము

(1)

మహాజనాభిప్రాయము - తోడిసభ్యుల యుపన్యాసములు

ఆంధ్రుల కర్తవ్యము

అయ్యా!

భాషలు ఇనుకభూములలో బుట్టి ప్రవహించి భూమిని సహృద్యము చేయు చిన్నిసోనవలె భాషలుపురంబున భావనా రాయణ సాక్షియైయుండ జనమొంది తన సన్నని చిన్న శ్మశనంబులతో ఆంధ్రలోకంబునకు తనయభ్యుదయంబు దెలిపి కృష్ణ కలంబులను గౌరవింపఁగలవలయు జనసత్వంబులం బడసి పినాకినీ తలంబున పరిహరసాన్నిధ్యంబున నెరజాణయై తు దడ హస్తినాగరంబున కంభధ్వజంబు పూరించు ఆంధ్రో ద్యమంగని ఎవ్వడు పొంగిపొరలి హస్త నాదంబు గావింపడు. జేశనాయకులు ఆంధ్రోద్యమమున నులికిపడు సమయంబున ద్రవ్రహమయన భాషలలో సాంధ్రోద్యమమునకు నామకరణంబు నేయించి పిదప కాసనసభయందు నైతము మన యాంధ్రసంజేశమును ప్రకటించు నద్యవ్యమున గన్న శర్మగారి భాగ్యమే భాగ్యము. ఎన్ను రెట్లు భావించినను శర్మగారు మిక్కిలి యుత్తమ తరుణమున బోనీయక కాసన సభయందు తీర్మానమునుపఁపించిరిని నాయభిప్రాయము, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములలో జేశభావయై రాజభావయనియు రాష్ట్రీయ కాసనసభలు న్యాయస్థానములు కళాశాలలు మున్నగునవి సమస్తమును జేశభావనే స్వీకరింపవలయు ననియు ఘంటాపథంబున చెల్లించుటకు ఇంతకంటె మఱి మంచినమయ మెద్ది? ఇదిలేని స్వరాజ్య మెట్లు స్వరాజ్యమగును. ఇదియే స్వరాజ్యము యొక్క మూలధర్మము ఇది విజృంభించుటయే జాతీయత. జాతీయతయొక్క మూలము ఆంధ్రోద్యమమందగును. ఆంధ్రోద్యమమే జాతీయతకు దోహదప్రాయ మయినది. ఇక ముందు జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనల ప్రజలవి గాని ఆంగ్లవిద్యార్థికు లవిగావు. నిజమయిన జాతీయతను ఆంధ్రోద్యమ మూలముననే పొందగలము.

కాసనసభలో మన నాయకులు గనబడిన యభిప్రాయములు కొందఱికి విపరీతములుగ దోచవచ్చును. స్వరాజ్యతత్వమును మననాయకులు బహుమందియొంగరు. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభమయి నప్పడు మన నాయకు లెవ్వరైన దాని నాపాదించిరా? క్రమక్రమముగ వారిని ముక్కుద్రాటంబులతోనెక్కించెను. అజ్ఞానము ప్రభు స్వాధ్యయ మున్నగున వెన్నియో యద్భుతజేష. అట్టి లోపములనే ఇప్పుడు కాసన నిర్మాణసభ్యులు గనబరచిరి. కొందఱు స్వరాజ్యతత్వ మెఱుంగు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లన్న ఇంగ్లీషు భాషకు ప్రాముఖ్యము తగ్గించుట యని భావించుకొని ఆంగ్లేయులు స్వరాజ్యమియ్యరేమో యని కొందఱికి భ్రమ. సింధుదేశమెక్కరిజోవునో యని కొందఱికి భ్రమము. గుజరాతు దేశము విడిపోయిన యెడల మహారాష్ట్రదేశమధ్యమను నున్న బొంబాయిని యెవ్వరుని గుజరాతీభాషియును జిన్నాగారికి గల కంక. ఆంగ్లభాష లేనిది స్వరాజ్యమెట్లు సాధ్యమగునని మరే ద్రవాధుని చాపల్యము. భాషలవిషయమై తగవులాగు చుండి నజో స్వరాజ్యము దూరమగుననియు అట్లుగానివో హస్త గతమగు ననియు కొందఱి అమాయకత్వము. ఇవియన్నియు గలవి శర్మగారి తీర్మానమును వికలముగావించినవి. కాని యాశ్చర్యపాసము మనకు నిరుత్సాహ కారణముగాదు. మనము పోవలసిన మార్గములు మన మెదుర్కొనవలసిన యాటంకములు సుష్టమయినవి. ఆదర్శమును మనము చెప్పివేసితిమి. ఉత్తరహిందూస్థానమును మన విషయము కదల్చునాడదు. మధ్య హిందూస్థాన జాతులలో తూర్పుతీరవాసులగు ఉత్తర ఆంధ్రులు కచ్చిమతీరవాసులగు మహారాష్ట్ర కన్నడులును ప్రజోధమును కెంది ప్రత్యేక రాష్ట్రములను నాంధిపు చున్నారు. దక్షిణహిందూస్థాన జాతులగు తమిళ మళయాళు లు కతీసియందురా విడిపోవుదుగా యను యోచన మనకవన రహితేదు. శర్మగారి తీర్మానము పోయిన వెనుక మహారాష్ట్ర కన్నడులలో అందఱోన మెక్కువయినది. భార్యాదేవాసులగు కొండఱు కన్నడనాయకులు ఇప్పుడు పద్రాసునకు వచ్చి కన్నడ నాయకులతో దక్షిణ కన్నడము మొదలగు మద్రాసు

కన్నడజిల్లాలను గూర్చి సంప్రదించుచున్నారు. కన్నడులు ఆంధ్రులకంటె నదృష్టవంతులు. వారిది వరకు మహారాష్ట్రలో తోను ఆంధ్రులలోను చేరియున్నారు. ఆంధ్ర మహారాష్ట్ర లిరువురును ప్రత్యేక రాష్ట్రాభిలాషులై గనుక కన్నడులు మలభముగ ఫలప్రాప్తినికెందగలరు. ఆంధ్రులస్థితి యట్లుగాదు. బంగాలీల బారినండి తప్పించుకొనుటకు బీహార్ లెంతయో శ్రమ పడిరి. అరవప్పట్టు మనలను నులభముగా విడుచునది గాదు. బంగాలీల కన్న తీవ్రమయిన స్వాతంత్ర్యభావములును వీరికి లేవు. వీరిని ఒప్పించుట దుర్లభము. చిత్తూరు అసంతృప్తములు తెలుగు జిల్లానైనను అరవల దంష్ట్రలలో జిక్కియున్నవి. అసంతృప్తజిల్లాలోని ఆంధ్రుల శిబ్దమునకంటె అరవలశిబ్దమే మొన్న సిద్ధాతు పెద్దగా వినబడినది. తిలమరిగిన కోడి ఇల్లెక్కి కూసెన్నట్లు అసంతృప్త చిత్తూరు జిల్లాలలో పాదుకొని పెద్ద గొంతుగల మన యరవసోదరులు మన యాంధ్రసోదరుల యారానినాదమును వైకి రానిత్తు రని లోచదు. నుటియును చిత్తూరు నుండలమున దివ్యజ్ఞానసమాజకుల ప్రభావ మెక్కువ. వీరు మదరాసులోని దివ్యజ్ఞాన సామాజికుల ననుసరింతురు. దివ్యజ్ఞానసామాజికుల యభిప్రాయములు ఇచ్చట అనంతమును బట్టి ప్రతి నిమిషమును మారుచున్నవి. నెల్లూరు కర్నూలు మండలములు పూర్ణముగ ప్రభోధమును కెందియున్నవి. అసంతృప్తము మిక్కిలిగా బారినండి తప్పించుకొన గలగు నేని మనకు దక్కినదే. ఈ రెండు జిల్లాలలోను దేశీయులకు మనము కొంత తోడ్పడవలసియున్నది. చిత్తూరు పట్టణములో రెండు జిల్లాలకు కలిపి ఒక జిల్లా కోర్టుండుటచే అచ్చట అరవట్టి డరు లెక్కువగ నుండురు. అచ్చటి జిల్లాసంఘమును ఆధిపత్యము గనే యుండును. కనుక అచ్చట ఉత్తరరాష్ట్రాటు జిల్లా వారిని వదిలి ప్రత్యేకము ఆంధ్ర జిల్లాసంఘము నేర్పరచ వలయును. చిత్తూరు జిల్లాకు అంటుకొని చెంగల్పట్టు జిల్లాలో నుండు తిరుకట్టూరు తాలూకాలో విశేషభాగ మాంధ్రులు గలరు. కోయంబుత్తురు నేలము జిల్లాలోను పొన్నేరి మధురాంతకము తాలూకాలోను కృష్ణాంధ్ర గ్రామములు తెలుగు దేశములో కలుపవలసినవి అనేకము గలవు. వాటి యన్నిటి యొక్కయు లెక్కలు తెల్పవలసియున్నది. ఇది సంచార కార్యదర్శులు ముఖ్యముగ జేయవలసినపని. మధ్య రాష్ట్రము నందును ఈ లెక్కలు కొన్ని తెల్పవలసియున్నవి. గంజాము జిల్లాలోని యాంధ్రులు అంతు పంతులేని యాంధ్రో శ్యమును జేయుచున్నారు గాని సరియయిన జనాభా లెక్కలు పుస్తకరూపమున ప్రకటించలేదు. గంజాము జిల్లాలో ఏ తాలూకాలో ఏయే గ్రామములలో ఆంధ్ర జనాభా యెక్కువ గలదో ప్రకటించవలసియున్నది. ఇప్పుడు ప్రకటించు లెక్కలు సరియైనవిగావు. ఆంధ్రుల సంఖ్య పోను తక్కి వ వారిందరును ఉరి యా వారు గ లెక్క వేయుదురు. ఆంధ్రులకును ఉరియాలకును చెందని కొన్ని యడవిజాతులు అనేమాజిల్లాలో నివసించుచుండురు. కొందఱు అడవిజాతుల వారు గ్రామీణులకును చెందిన భాషలగు ముట్టాడుచుండురు వీరిందరు గొను పుద్ధమయిన ఉరియాల ఏయే తాలూకాలో నెక్కువగ నున్నారో తెల్పవలసి యున్నది. మఱియును జనా కీర్ణములు గాని అడవులు ఏయే తాలూకాలో నున్నవి. అవి యెవరో జేరిన బాగుపడుటకు ఆవకాశము గలదో ఎవరికి అందికలో నున్నవో ఈ విషయములన్నియు ఆంధ్రోద్యమ భిమానులగు గంజా ముంధ్రులు ఈ పనిని నిర్వహించవలసి యున్నది.

వై జెప్పినది ఆంధ్ర దేశములో జేయవలసియున్నది. శర్మ గారును వేంకటప్పయ్యవంతులుగారును కన్నడ మహారాష్ట్ర ఉత్తరభూతలో సంప్రదించి ఈ నాలుగు జాతులకును ప్రత్యేక రాష్ట్రములను గూర్చిన నాలుగు తీర్మానములు సమయము చూచి కాసనసభలో చెట్టించవలయును. ఈ నాలుగు దేశముల యందును రాష్ట్రోద్యమము నభిమానించు ఆంగ్లవైనికలు లేవు. అన్ని పనులకంటెను ముందు ఆంగ్లవైనిక స్థాపించుట అత్యవసరము. ఈ విషయములన్నియు పెద్దలు యోచించి ఆచరణ లోనికి దెత్తురని ప్రార్థించు.

చెన్నపురి
ఫిబ్రవరి 23

ఒక ఆంధ్రుడు.

జిన్నాగారి యుపన్యాసాంతము

ఇట్టి సమయమునం దీ తీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టుటకు శర్మగారి కేమికారణ ముండునో ప్రశ్నించుచున్నాను. శర్మ గారు స్వదేశమును ఆంధ్రరాష్ట్రమున ప్రజల అభిమానమును సంపాదించుటకు ఇట్లు చేసియుండురని నాకు తోచుచున్నది. అట్టి చర్యను నే నెన్నడును నంగీకరింపను. అట్టిదాని నీ సభ లో నంగీకరింపనే కూడదు. శర్మగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొన నున్నను, ఆ తీర్మానమును సభవారు అధిక సంఖ్యాకులుగ వ్యతిరేకముగ సమర్థులు నిచ్చి తీర్మానమును ప్రోసివేయుదురు గాక యని కోరుచున్నాను. దెనకీగారు చేసిన శ్రేయస్కరమగు హితబోధనమును శర్మ గారు వెదచెవినిబెట్టక మన్నించినవో శర్మగారును తమ తీర్మానమును కనుకూలముగ వోటునియ్యక, దానినుపసంహరించుకొందురు. ఎట్లైనను ఈ తీర్మానమును ప్రోసివుద్దవలయు నని నే జెప్పమన్నాను. అంతయే గాదు. ఈ తీర్మానమునే ప్రభుత్వము వారంగీకరించినవో ఈ దేశముపై పెద్ద బాంబు మెల్లలు ప్రేల్చిన వారగుదురు. ఇప్పటికే చాలకాలమైనది. తీర్మానమును ప్రోసివేసెద రను నమ్మకముతో సభవారి తీర్మానము నింకను నా యుపన్యాసముననే నిలిపియుంచ బూనుకొనను. విషయమున నుపన్యసించిన అధికార సభ్యు లును కొందఱు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా పల్కిరని నా కానందము గలిగినది.

సర్ హామిల్టన్ గ్రాంటుగారు.

ప్రభుత్వవ్యవస్థనందు విదేశాంగ కార్యదర్శి యుక్త్యుగ ముననున్న వాడు కాసనసభలో లేచి చెప్పట విచిత్రముగ కన్నడవచ్చును. ఈ సభలో నేను ప్రాతినిధ్యము వహించిన కాళకు సంబంధించినంతమట్టుకు ఈ తీర్మానమును గూర్చి నా యభిప్రాయము చెప్పకుండ బాలను. నేను 6000 మైళ్లు నాకాప్రయాణమును రెండు రాత్రులు రైలు ప్రయాణమును చేసి ఈ యుదయమే ఈ నగరమునకు వచ్చుటయు, శర్మ గారి తీర్మానవిషయమును గూర్చి ముందేమియు నాకుదెలియ కుండనుండుటయు, ఈ విషయమునుగూర్చి నా జాఖయం దున్న నా సహకోద్యోగులతో నే ను సంప్రతించు కుండ నుండుటయునాకు విచారకరము గానున్నవి.

ఈ తీర్మానము ప్రకారము అతిశీఘ్ర కాలములో హిందూదేశపు రాష్ట్రము లన్నియు స్వపరిపాలనము నొంది యుండునని యూహింపవలసి యున్నది. అట్లైనవో విదేశ సంబంధ వ్యవహారములు చర్యనియములగును. విదేశాంగవ్యవహారములు గూడ స్వపరిపాలనమునందు జేర్పబడువో హిందూ దేశమునందు రాష్ట్రపునర్విభజన మత్యావశ్యకమని చెప్పటకు అతిముఖ్యములగు కారణములుగలవని నాయభిప్రాయము. ఈ దేశమునందు ఇండియా ప్రభుత్వపు అధీనమునందు దేశపుసరి హద్దులయందు బ్రిటిషుప్రభుత్వాధీన మగుప్రదేశములు (బప్ప రుప్రదేశములు) ఉండునట్లును, ఆప్రదేశములలో రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు జోక్యము లేకుండునట్లును రాష్ట్రములను పునర్విభజనము చేయవలసియున్నది. విదేశాంగ వ్యవహారము లన్నియు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి యధీనముక్రింద నుండవల యుననియు, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వవిషయములన్నియు విదేశాంగ విషయములకు సంబంధించినంతమట్టుకు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వా ధీనమున నుండవలయుననియు నుండు విధానమును ప్రభుత్వము వారంగీకరించువో, ఇప్పుడున్న రాష్ట్రములను తీసివేసికొ త్తరాష్ట్రముల నేర్పరచుట అనవసరమని నాకుతోచుచున్నది. హిందూదేశ రక్షణ తంత్రమున మూలప్రదేశమనదగు పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు, అటు బెలూచిస్థానము వలనను, ఇటు పశ్చిమోత్తర పరగణాలవలనను (హిందూదేశ ప్రభుత్వాధీన రాష్ట్రములు) సురక్షింప బడుచున్నది. శర్మగారి తీర్మాన ముప్రకారము పశ్చిమోత్తర పరగణాల రాష్ట్రము మఱల పంజా బునకు చెంది పోవుచుగనుక నేను శర్మగారి యుపసాదనము నంగీకరింప బాలను. పశ్చిమోత్తర పరగణాల రాష్ట్రము ఇట్టి సంస్కరము నంగీకరించుననినాకు తోచదు. సరిహద్దులొకత భాగము విషయమున, ఎన్నలైన హిందూదేశ పటమును జూచి యోచించినవో, నేపాళము, భూతాన్, సిక్కిం అనబడు మూడు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధీన) సంస్థానములవలనను, మన విదేశ సంబంధములును, సరిహద్దు ప్రదేశములును సురక్షింప బడుచున్ననని చెప్పవచ్చును. బర్మా సరిహద్దు విషయమున నైనవో, ఈ సభ అసంతరము మనము విచారించవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములే విదేశాంగ విషయములను పరిష్కరింప వలెనవో, సరిహద్దులను సురక్షించు ప్రదేశముల నేర్పరచు విషయమునకు చాల చిత్కులు గలుగును.

శర్మగారు:—ఈ రాష్ట్రము ప్రభుత్వములలో దీనికి ని విదేశాంగ విషయములతో సంబంధముండుట నావాదము కాదు.

హామిల్టన్ గ్రాంటుగారు-ఆంగ్లయునైట్ ఆవిషయమును వదిలి పెట్టెదరు. ఉపపాదకులు నూచించిన ఒకటి రెండు విషయములను మాత్రము తిమిరించెదను. రాష్ట్రపు ప్రభుత్వము విషయమున హిందూదేశమున ప్రేరేపింపవలయు ననియు, ప్రభోధింపవలయుననియు, తీర్మానము కోరుచున్నది. రాష్ట్రముల సరిహద్దులను గూర్చిన విషయములనే ఎల్లప్పుడును తిరిగించు చుండుట ఈ దేశమున నాయనభవమైనది. పశ్చిమోత్తర పరగణాలరాష్ట్ర మేర్పడుట నేను చూచితిని. బంగాళరాష్ట్ర విభజనమును చూచితిని. బంగాళ రాష్ట్ర పునర్విభజనమును గూడ చూచితిని. బీహారు బరిస్థాన రాష్ట్ర నిర్మాణమును జూచితిని. బీరారు రాష్ట్రములను తొలగించుటయును జూచితిని. రాష్ట్రముల మార్పులలో అన్ని విధములగు సాధకబాధకములను యోచించితిని. ఈ విషయమునందు హిందూదేశప్రభుత్వమువారికే ప్రభోధముగాని ప్రేరేపణగాని యవసరము లేదు. ప్రభుత్వమువారు కనుమెల్లగ రాష్ట్రము సంస్కరణములను జేయుదు రనియు, స్థానిక స్వపరిపాలన రాష్ట్రపునర్విభజన చునవరచుని వారికి తెలియకున్నదనియు కొఱకు తీర్మానాభిప్రాయమైనచో, శర్మగారి తీర్మానమున కొకటి రెండు ఆక్షేపణలను నూచించెదను. వారు రాష్ట్రము పునర్విభజనము చేయ నూచించినది భాషా ప్రయుక్త విధానమున. హిందూదేశపు భాషల విభజనమును గూర్చిన గ్రంథమును వారు చదివి యుండిరోలేదో తెలియదు. దేశభాషా విషయములను గూర్చి నాకంతగా తెలియదు. వానితో నాకు సంబంధము లేదు. ఒక జిల్లాభాషను భాగంగా నేర్చుకొంటిని నేను దలచితిని. ఆ జిల్లాయందు 20 మైళ్లు పోవుసరికి నామాట తెర్వరికిని బోధపడలేదు. ఇంకొక 20 మైళ్లు పోవుసరికి ప్రజల మాటలు నాకు తెలియలేదు. భాషా ప్రయుక్త విధానమున రాష్ట్రముల నేర్పలుకవలయు ననినచో, ప్రతి 20 మైళ్లకు ఒక్కొక్క రాష్ట్రమును ఒక్కొక్క ప్రభుత్వమును ఏర్పఱపవలసి వచ్చును. హిందూదేశమున కొంతటికిని సర్వసామాన్యమైన భాషయే చునను కోరదగినది. కొంతకాలముక్రిందట హిందూస్థానీభాష అభిభవారతసామాన్య భాషగా ప్రచారము నొంద ప్రయత్నింపబడెను. కాని ఆ హిందూస్థానీభాష ఇప్పుడు ఇంగ్లీషులో క్రమముగా లీనమగుచున్నది. ఇట్లేహిందూస్థానీభాషలో ఇంగ్లీషు లీనమగుచున్నది. అందఱికిని తెలియదగు భాష నొకదాని నుండ నిచ్చినచో అదియే కాసన సభాభాషగా నుండగలుగును. దీని మూలమున తమిళ్, పంజాబీ, పర్షియా కన్నడ మున్నగు జాతుల వారందఱును కాసన సభావిషయములందు పలుకుబడి గలిగి యుందురు. రాష్ట్ర పునర్విభజన విషయమున తొందరపడుట నా కిష్టములేదు.

సర్ గంగాధర చిట్టావిస్ గారు.

ఈ తీర్మానము సుబ్బదేశముతోడనే యుపపాదింపబడినది. కాని అట్టి విభజనము సంభావ్యముగా లేదని నాయన భవమునకు దోచుచున్నది. పూర్వానుభవమును బట్టి చూడగా, రాష్ట్ర పునర్విభజనము ప్రజల కిష్టములేదని తెలియగలదు. ఈ నూచనలు ప్రభుత్వము వారికి చాల చిట్కలు గలిగించును. ప్రజలు చాలకాలము నుండి ఏ రాష్ట్రపు ప్రభుత్వమున నున్నారో, ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వముననే ఎల్లప్పుడు నుండగోరుటయును, ఎల్లప్పుడును ఆరాష్ట్రమునందే యభిమానము గలిగి యుండుటయును సహజముగ చరిగింపబడుచున్నది. బంగాళ దేశ విభజనమనేక కష్టములకు కారణమై చునకు విశేషానుభవము మొనగినది. 80 సంవత్సరముల క్రిందట భాషా విభజనము ననుసరించి కొన్ని మరాఠీజిల్లాలను బొంబాయి రాజధానిలో గలిపి సింధురాష్ట్రమును పంజాబులో గల్పియేవలయునని నూచింపబడగా, ఈ విధానమును ప్రజలంగీకరింపక ఇట్టి మార్పులు చేయవలదని ప్రభుత్వము వారికి విజ్ఞప్తులు పంపించిరి. సంత్సృష్టికరముగ రాష్ట్ర పునర్విభజనమును ఏర్పఱపక పోయినచో, ప్రజలకు త్రోధమును అనవసరమగు ఆందోళనమును గలిగి ఇంకే సంస్కరణమునకును ప్రోత్సాహ కరముగ నుండదు. ఈ వాదమును ఇతర వాదములను లక్ష్యవెట్టక పోయినచో, భాషా విషయమే ప్రథమ గణ్యమగు వాదముగ నుండదు. రాష్ట్రపు సరిహద్దుల ఏర్పాట్లను భాషావాదమును బట్టియే కాక, జాతివాదమును బట్టియు, భూస్థితుల కనుగణ్యముగను

రాష్ట్రవిభజనమును జరుపవలసి యుండును. భూమిమీదను, సముద్రమునను దేశసంరక్షణమును, అంతర్దేశ విశేష వ్యవహార విషయములను రాష్ట్రీయార్థిక స్వాతంత్ర్య నిర్ధారణ కాలమున నేర్పడువలసి యుండును. పరిపాలనా భార నిర్వహణవిషయమున భనభారవిషయము గూడ అతి ప్రాముఖ్యవిషయము. ఈ విషయమును ఇతర ముఖ్యవిషయములను యోచింపక రాష్ట్రపునర్విభజనమును గావించినచో, ఆయుధ్యమే నిరవయోగమై, చిట్కలుగూడగలిగించును. ఇదిగాక యీ యుద్ధమువలన ప్రత్యేకపరిస్థితులును గలుగవచ్చును. వీనినియోచింపక అధికవ్యయమునకును, అధిక పన్నులకును కారణములగు నేర్పాట్లను జేయ ప్రభుత్వమువారు ప్రాణకొనరు.

పీ. జె. ఫీగనుగారు.

ఈ తీర్మానమును జూడగనే, ఈవిషయమునందు చర్చనీయాంశము చాలగలదని నాకు దోచినది. ఎంతవఱకు భూస్థితి, భాష, జాతివిషయములు రాజకీయవిషయములతో సంబంధము గలిగియుండునను సమస్యయే ఈ తీర్మానమునందు జెప్పబడినది. రాజకీయ విషయములనుగూర్చి ముందుగ తెలియకుండ వానికిని వైదికవిషయములకును గల సంబంధమును విచారించుట కష్టము. ఈచూచేదేశపు భావిరాజకీయ స్థితులను గురించి మనకేమి తెలియును. భావిరాజకీయ పరిణామమునుగూర్చి ఇటీవల ఒక ప్రకటనము ప్రకటింపబడును. ప్రజలకు పూచీపడు ప్రభుత్వమును ప్రసాదించుచుని ప్రకటనను చేయబడెను. ప్రజాప్రభుత్వ పద్ధతులపై ఇంకను ఏమియు తెలియదగిన పరిస్థితులతో ప్రజలకు పూచీపడు పరిపాలన మేర్పడుటపడును. ఇంత కాలములో ఈసంస్కరణము వచ్చునని చెప్పగలుగుట ఆప్రస్తుతము. తీర్మానపు సమస్యా విషయమున నేను ప్రాతినిధ్యము వహించు రాష్ట్రమున ప్రజలు ఈతీర్మాన విషయము సందర్భమున ప్రతికూలముగ చెప్పగలరని నావిశ్వాసము. దానినట్లుంచుడు, రాజకీయ పరిణామము స్వల్పకాలములో రాగలదని చెప్పవచ్చును. ఏయేవిధానముల ఈ పరిణామము సమకూడునో మనకేమి తెలియును. ఏయే క్రొత్త ప్రభుత్వకాఢిలు ఇతరరాజకీయ నూతన స్థాపనలు ఈపరిణామ సంబోధనము కొఱ నేర్పలుపడునో యెవరు చెప్పగలరు? ఏయే రాజకీయాభిప్రాయములపై నట్టి పరిణామము సమకూడునున్నదో యెవరికి తెలియును? ఈదేశపు ప్రజాసామాన్యమునకు రాజకీయవిద్య యెంత వేగముగ నెంత వఱకు కుపయోగపడునో నెవరు నూచింపగలరు. ఈవిషయమును గూర్చియు, ఇట్టి ఇతరవిషయములను గూర్చియు, తెలియకముందే పరిపాలనమునకు సంబంధించిన మార్పులను, అంతకు మును రాజకీయభేదములను చర్చించుట ఆప్రస్తుతమును ఆకాలవిచారణమును కదా? తెలియనంత వఱకు ప్రజలనుభవింపవలసినదే! ఆ సంస్కరణము వచ్చునంతవఱకు యువకులు కొక్కలతో పలుకురించుచును, ముసలి వారు కనులయెదుట చిల్లించుకొనుచు కలవరించుచును నుండవలసినదే! భావిరాజకీయ పరిస్థితుల నేర్పడుచు భావభేదాలు ఎంతవఱకు భూస్థితి, జాతియ, భాషావిషయ విధానముల ననుసరించియే యుండునని యెవరు చెప్పగలరు. భూస్థితి, జాతిస్థితి, భాషాస్థితులు ఎంతవఱకు అప్పుడు రాజకీయోత్తేజము నొందిన వారి కుపకరించునో యెవరు చెప్పగలరు.

ఈవాదములనుబట్టి తీర్మానము ఆకాలోపాదితమనియు భాషావిషయ సందర్భములకు సంబంధించిన దనియు తెలియవగును.

రుమేనియావారు సంధి కంగీకరించుట.

ఆంధ్రుడండం లండన్ ఫ్రీప్రెస్ 19:— సంధివనతులను జర్మను మిత్రుల ప్రతినిధులతో రుమేనియావారు ముందుగా చర్చింపగోరిరి. కొంటు జర్మనుగాను మొదలగువారు త్వరలో రుమేనియాకు వెళ్లెదరు. రుమేనియా యింకను సంధికి సంసిద్ధము కాలేదని చాలమంది తలంచుచున్నారు. వారి కోరికలు కొనసాగనిచో వారింకను పోరునలిపెదరని వియన్నానుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఆసియా మంత్రులు.

ఆంధ్రుడండం, ఫ్రీప్రెస్ 22:— విద్యాకాళా మంత్రులు నెలవీయా మంత్రులును పోలండుదేశీయులగుటచే వారిద్దరును రాజీనామా నిచ్చిరి.

సేననుగూర్చిన సంధి.

వాషింగ్టన్, ఫ్రీప్రెస్ 19:—అమెరికాలోను కెనడాలోను గల 20, 45 ఏండ్ల వయస్సుగల ఆంగ్లేయులను ఆ దొరతనముల వారు సేనలో చేర్చుటకును ఆంగ్లేదేశమున అమెరికా కెనడా వారిలో 21, 31 వయస్సుగలవారిని ఆంగ్లేయులు సేనలో చేర్చుటకును యెడంబడికలు జరిగినవి.

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్తవకీలు:— ఎం. చౌకానందము నెట్టిగారు నిన్నటిదినమున (22-2-18) ప్రాకోర్టు న్యాయవాదులుగ నామోదింపబడిరి.

తపాలు నోటిను:— సీమతపాలు రాజోపు మార్పి నెల 7 కు లేదని జనరలు తపాలాఫీసు నందును నగరమందలి ఇతర తపాలాఫీసునందును కట్టివేయబడును.

చెన్నపురి కార్పొరేషను:— రాజోపు మార్పి నెల 1 కు లేదని శుక్రవారము సాయంకాలము రివెన్యూదఫతము లలో కార్పొరేషను సభాసభ్యులు సమావేశము జరుగును.

అధ్యాత్మ రామాయణోపన్యాసము:— అధ్యాత్మ రామాయణ ఉపన్యాసములందలి 26 వ ఉపన్యాసము ఈ నెల 24 కు లేదని యాదివార ముదయము 8 గంటలకు సామాకారుపేట ప్రోగ్రెసివ్ యూనియను పాఠశాలలో బ్రహ్మశ్రీ మహామహోపాధ్యాయ పండిత లక్ష్మణమూరి గారు చెప్పెదరు.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:— వెరంబూరు లో రాఘవాచారి బిది 15 నెం॥ భవనమున రేపు 24-2-18 (ఆదివారము) ఉదయము 8 గంటల ప్రార్థనసభ జరుగును. చి. కృష్ణమూర్తిరావుగారు తెనుగున ప్రార్థన సత్పెదరు. పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు "బ్రహ్మమునందు జీవుని ప్రతిఫలము" అనువిషయములగూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

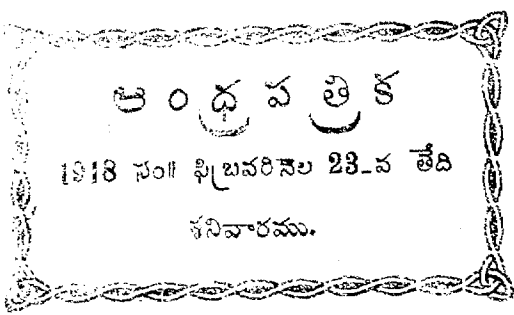
శ్రీమద్రామాయణ కాలక్షేప సభ:— చెన్నపురి, వెద్ది నాయనిపేట, కృష్ణమనాయని గుంటపిది నెం 49 రు గృహంబున, బ్ర॥ వే॥ తంజావూరు గోవిందస్వామి భాగవతుల వారిచే జరుపఁ బడుచుండు శ్రీమద్రామాయణ కాలక్షేపముల మరుసలోని మూడవదియగు "శ్రీరామజననము" అను కాలక్షేపము ఈ నెల 24 లేదని ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు జరుపబడును.

శిశుశరణాలయసంఘము:— వైసంఖ సభ్యుల 10 వ సమావేశము ఈ నెల 26 వ లేదని మంగళవారము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు విజ్జోరియా పురమందిరములో జరుగును. గౌ॥ దివాన్ బహద్దరు పి. రాజగోపాలాచారియారు గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. గౌ॥ భాగవతాద్వైత మహామూర్తు అజిశక్తికాసాపేయి బహద్దరు గౌ॥ టి. రంగాచారియారు, పి. ఏ గార్లు ఉపన్యాసించెదరు.

గవర్నమెంటు రికార్డు అవహరించుట:— చేపాకమునందలి రివిన్యూ ఆఫీసు నవుకకు ఈ నెల 19 కు లేదని పగలు 1 గంటకు కచ్చేరికి బోయి గురువ్రాసు ఫలహారమునకు బోయినప్పుడు కొంతకొద్దకు అపహరించెడు ఆఫీసు ప్రధమగుచున్నాగాను నవుకకు (అంకయ్య నెట్టి) చూడకేనుచేసిరి. రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు కేసువిచారణ ముగించి నేరస్థునికి 9 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

బీదల పాఠశాలల ఉపాధ్యాయ సంఘము:— సంఘ యాజమాన్యము క్రింద ఈ నెల 24 కు లేదని యాదివారము మధ్యాహ్నము 2 1/2 గంటలకు తోస్ ఆంకులైటులోని కార్పొరేషను మోడులు పాఠశాలా మందిరములో సభాసభ్యుల సమావేశము జరుగును. కోడంబాకము ప్రాశ్నాంకు ప్రథమోపాధ్యాయులు నెమ్మొలుగారు పాఠశాలలో శేర్పబడు కారీరకముగూర్చి తాము ద్రవిడమున వ్రాసిన వ్యాసమును చదివెదరు. ఆయుర్యేద నైద్యులు జగద్రక్షకరుగాను అగ్రాసనాధి పత్యము వహించెదరు.

చెన్నపురి రాంధ్రసభ:— విద్యాకాళివారి యాజమాన్యము క్రింద రేపు 24-2-18 ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు బ్రాడ్వేయందలి 9 వ నెంబరుగల సభాభవనమున 'ఆంధ్రా హాలు' నందు శ్రీయుత శేఖరమల్ల రాజగోపాలరావు బి. ఏ., గారు 'ఆంధ్రభాషయొక్క ప్రాచీనతాను గూర్చియు ఆంధ్రభాషకును తక్కిన ద్రావిడభాషలకును గల సంబంధమును గూర్చియు' తెనుగున నుపన్యాసించెదరు. కారిస్టరు శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణ పంతులు గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. సభాసభ్యులు కానివారు కూడ వచ్చి ప్రసంగమును వివచయ్యును.

నూతన సారాంశము

(-)

స్వపరిపాలనమునకు నిజముగమిత్రు లెవరో కనుగొనవలసిన తరుణ మాసము మయినది. ప్రజా పరిపాలన మనుభవము దేశమందంతటను ప్రతి ధ్వనించుచున్నది. ఆంగ్ల విద్యార్థికులు స్వపరి పాలనముపై సత్యంబు కుతూహలము జూపుచు న్నారు. కాని యీ కుతూహలమున ప్రజలకు పరిపాలనాధికార మొనగ నుద్దేశము గలదాయని శంకింపవలసి యున్నది. గాఢాస్థిత్వానచ్చుతో నిజోద్దేశము వెల్లడియైనది. నిరంకుశ పరిపాలనా విధానమునం దవలంబింప వలసిన మార్గములనే ప్రజా ప్రతినిధులు స్వపరిపాలన మేతెంచుకొని గూడ నవలంబించుటకు బూనుకొనుచున్నారు. దేశభాషలలో విద్య నేర్చుటకు గాని, పరిపాలన మును దేశభాషలలో జరుపుటకు గాని, ఏ రేమా త్రమును సమ్మతించుటలేదు. ప్రజాపరిపాలన మును ఏ రేటుల సాధించదలచిరో యర్థ మగుట లేదు. ప్రజల కగమ్యగోచరముగు భాషలో పరి పాలనమును జరిపి, ఆంగ్ల విద్యాలాభము లేని వార లను పరిపాలనాభ్యంతరుండి వీరు బహిష్కరింప నుద్దేశించిరి. ఇదియే వీరి స్వపరిపాలనాశయము. ఇంతవరకును రాష్ట్రాధికారమున కామోదము జూపుచుండిన ఇండియను పేట్రీయట్టుపత్రిక నూత నాకారము దాల్చుటచే గాబోలు శర్మ గారి తీర్మానము నభివేదించినది. దేశభాషలలో పరిపాలనము గావించుట లాభదాయకమని శర్మగారు దెలిపిన యభిప్రాయములు పేట్రీ యట్టు పత్రికను తలక్రిందులు చేసినవి. “శర్మ గారు హేతుజ్ఞానముతో సంభవయోగ్యము లగు విషయముల గూర్చి మాట్లాడి యుండలేదని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. ఆయన కలల గనుచుం డెను. శర్మగారి యేర్పాట్లప్రకారము ఆంగ్లపరి పాలనావిధాన మంతయు మారిపోవును.” అని ఇండియను పేట్రీయట్టు పత్రిక కంపముజూపినది. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమును మార్పుటకే స్వపరిపాలనము గోరబడుచున్నది. అందులకే కాంగ్రెసు విధాన మేర్పడినది. అట్టి ఫలితము కొరకై రాష్ట్రాధికారమునకు మనసరమని కోరబడినది. పరిపాలనావిధానమున మార్పవసరములేనియెడల, రాష్ట్రాధికారమునకు మనసరముండదు. స్వరాజ్యసమస్యపరిష్కార మొక్కటి మాంటాగూగారికి చాలదా, నూతన సమస్యతో మాంటాగూగారిని చిక్కు పరచు పెండుల కని పేట్రీయట్టుపత్రిక ప్రశ్నించు చున్నది. కేసరి పత్రిక దెలిపినటుల “భాషాప్ర యుక్తరాష్ట్రములనలన స్వరాజ్యసమస్య దుర్లుభ మగునాబోలు! దీనిని వదలినయెడల స్వరాజ్యము మనకు జిక్కితేలో వచ్చును కాబోలును!”

స్వపరిపాలన మనసరమా లేదా యను ప్రశ్నకన్న, ఎట్టి స్వపరిపాలనము గోరవలయు నను ప్రశ్న యికముందు ప్రాముఖ్యత జెందును. దేశభాష లేతరణ్యములని దలచువారొక పక్షము గను, ఆంగ్ల భాషపై సభిమానము వహించి యాంగ్లభాష లేనియెడల ప్రపంచమే లేదని

దలంచు వారింకొక పక్షముగను, జేరి జాతీయ సమస్యను సాధింప ప్రయత్నించెదరు. దేశభాషాభిమానులు ప్రజాపక్షము వహించియు, ఆంగ్ల భాషాభిమానులు ప్రజాపరిపాలనమునకు వ్యతిరేకపక్షము వహించియు పోరాడెడి స్థితి గతులు త్వరలో నేతెంచక దప్పవు. ఆ పోరాట ములో ప్రజాపక్షము విజయము గాంచితిరును. నూతన సారాంశ నిర్ణయమునకు ప్రయత్నము లారంభ మయినవి. పోరాటము మొదలైనది. నూతన దృక్పథమును సూచించిన శారవము ఆంధ్రులకు దక్కినది. ఆంధ్రసభ్యులొక్కరును యోధానుయోధుల నెదిర్చి, ఆంధ్రుల సందేశ మును భారతభూమికి చాటిరి. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక సందేశములేదని శంకించువారలకు శా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు తమయువన్యాసములో ఆంధ్రోద్యమ ప్రభావము గూర్చి నుడివిన ఈ క్రింది నుడువులు నేత్రాంజనమై వెలయుగలవు.

“ఆంధ్రోద్యమ మారంభమయిన నాటినుం డియు నాకొకభీతి గలిగినది. ఆ విషయముగూర్చి నాచే నైసంతవరకు తేటతెల్లముగ జెప్పనియెడల నాకు నేనే ద్రోహ మొనర్చినవాడనగుదును. అప్పటినుండియు రెండు మూడు స్వల్పనధులను వదలినయెడల మిగిలిన కాలమున దేశమంతయు ఒక్కజాతీయనియు, ఒక్కరాజకీయసంఘ మని యు ప్రబలిన యుద్దేశము దేశమునుండి మటుమా యయెడిది. ఆంగ్లసామ్రాజ్యా రంభమునుండియు, ఏకజాతీయాశయము క్రమ క్రమముగ మా మాన సముల జెరుగుచున్నది. అట్టి ఆశయాభివృద్ధి కడ్డ ముదగులు ఎట్టి యభిప్రాయము వర్ణింపటకును నేను ప్రోత్సాహ పరుపజాలను.” హిందూ దేశమందంతటను నేకజాతీ ప్రబలు నను ప్రాచీనాభిప్రాయము ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తితో నంతరించినదని శాస్త్రి గారు నిందించిరి. కాని శాస్త్రిగారి నేరాగోపణ ము ఆంధ్రులు తమకు శారవముగ భావించవలెను. ఆంధ్రోద్యమము ఏకజాతీయవాదమును భారతీయ లమనములనుండి పారద్రోలినమాట సత్యమే. సం యుక్త జాతీయతయే సాధ్య మను సత్యమును ప్రస్తుతము జేసినది. జాతీయ సాధనిర్మాణమును సౌలభ్యము గావించినది. ఇట్టి ఫలితమునకు ఆంధ్రులు నిందార్హు లగుచో, అట్టినిందను భరించుటకు ఆంధ్రులు సంసిద్ధులయి యున్నారు. ఏక జాతీ, ఏకభాష, ఏకమతము దేశమునం దంతటను ప్రబలుట యసంభవమని భారతీయుల మానసమున బాగుగ నాటుకొనిన మాట సత్యమే. అందుకు శాస్త్రిగారు విచారించి లాభ ముండదు. అసభ్యములగు ప్రాచీనాదర్శము లతో ప్రజా పరిపాలనమును సాష్టవము గావించుట ముస్సాధ్యము. అట్టి కార్యమునకు బూను కొనినవారు దేశభ్యుదయమును పెంపొందించుటకు మారుగ నరికట్టినవారగుదురు. రాష్ట్రాధికారమువలన ప్రజాపరిపాలనము వెనుకకు బోవునని సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, జిన్నా మొదలగు నాయకులు మితిలేని భీతిని జూపిరి. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు రాష్ట్రాధికారము సంగీకరించిరి గాని, దీని నిపుడు కరువగూడదని నెలవిచ్చిరి. మాటల కెగిరిపోవు స్వపరిపాలనము విశేష కాలము నిలువ జాలదు. శాశ్వతమగు నాధారముపై నిలుచు స్వప పరిపాలనమే శాశ్వతముగ నుండగలదు. ఇపుడున్న రాష్ట్రములకు రెండు మూడెక్కుడు రాష్ట్రములు గలిపినచో స్వపరిపాలన మసంభవమగుచో, అట్టి స్వపరిపాలనము మన కవసరము లేదని ప్రజలు బెనర్జీ మొదలగు ప్రతినిధులకు దెలుపవలయును. స్వపరిపాలనమున కిపుడు స్థాపించెడు పునాదుల బలముపై, స్వపరిపాలనాసుస్థిరత ఆధారపడియుం

డును. ఎవరు నవసరమని గానించు భాషాను బంధమునకు గన్నుల మూసికొని, ఎట్టెట్టో స్వ రాజ్యభవనము నేర్పజచిన, ఎట్టి విపత్తు ఘటిల్లి నను ఆ భవనము నిలపై కుంగుట నిశ్చయము. వయోవృద్ధులగు బెనర్జీగారికి ఎటులైనను స్వరా జ్యసాధము నొక్కమారు గన్నులార గాంచవల యునను కుతూహల ముండుట సహజమేగాని, యా పిమ్మట నెదియయినను అవాంతర మేతెంచుచో ముందుసంతతివారు పడెడి శాధలకు మితి యుండదు. వారు తమ పెద్దలకు దూరదృష్టి లేనందులకు మిగుల గుండెదరు. అందుచే స్వపరి పాలనమున కవసరమగు సాధన సామగ్రినంతను ఇప్పుడే సమకూర్చుకొని కార్యక్రమ మారంభించుట ధర్మము.

స్వపరిపాలనాశయమున నూతన దృక్పథ మును సూచించిన శాధ్యత, మాషణమునిమిత్త మో భూషణకొరకో, ఆంధ్రులపై మోపబడినది. తమ సందేశము నిపుడే దేశీయులలో వెదజల్లుట ఆంధ్రమ హాశయుల ముఖ్యధర్మము. లోక మాన్య తిలకు గారు మన పక్షము వహించిరి. వారి వాక్యములు మహారాష్ట్రుల నావేశపరుల గావించగలవు. ఇకముందునుండి యు వివాదమంతయు నొక్కసారాంశముపై నిలిచియుండగలదు. దేశభాషలా విదేశభాషయా? ఈ సారాంశమును సంతృప్తికరముగ దేల్చుటపై దేశపు భావిభాగ్యోదయ మాధారపడి యున్నది. ఆంధ్రులు దేశభాషల పక్షము బూనియున్నారు. వీరికి దోడుగ తిలకు, గాంధీ, బిసెంటు, మొదలగు జాతీయనాయకు లండగ నిలిచియున్నారు. దేశ భాషాభిమానులు తమ శక్తులనన్నిటిని విజృంభింప జేసినచో, ఆంగ్ల భాషాభిమానుల ప్రాభవము వెనుదగ్గుట నిశ్చయము. ఇందుకులేగిన దృఢసం కల్పము మనోదాగ్ధ్యము ఆంధ్రులకు గలదాయని భారతదేశ మెదురు జూచుచున్నది. ఈ సందిగ్ధ సమయమున ఆంధ్రు లెట్టి కార్యపరత్వము జూప గలరో, కాలమే వ్యక్తపరుపగలదు.

కార్తీరేవతస్థు లగు జగద్గురు శ్రీ శంకరాచార్యులవారు.

ప్రయాగయందు స్వరాజ్యసమితి పక్షమున జరిగిన సభయందు వీరధ్యక్షత వహించి యొసగిన యువన్యాసము గూర్చి యిదివరకు దెలిపియుం టిమి. కుంభమేళపు సందర్భమున ప్రయాగలో జరిగిన హిందూమహాసభకు వీరధ్యక్షత వహించి భావగర్భితముగు సుపన్యాసము నొసరియుండిరి. వేదాంతమును భావప్రపంచమునుండి దీసి కార్యాచరణలో బెట్టవలయునని వీరు బోధించి యుండిరి. ప్రాచీనకాలమున ఏ తత్వము ప్రజలలో నైకమత్యము బురికొల్పుటకు శోధ్యమో అట్టి తత్వమే ప్రజలలో నిపుడు దుఃఖమును పురికొల్పు చున్నది. ప్రాచీన కాలమున, ప్రజలు సంఘాభ్యుదయమునకు స్వాధీనమునలోబరచిరి. ప్రస్తుత కాల మున పరిస్థితులు తారుమారగుటచే, యవి కల్లోల మునకు కారణములయినవి. జాతీయ వ్యక్తిత్వము తిరిగి తలయెత్తవలయు నని జగద్గురువులు నెలవిచ్చి రి. స్వపరిపాలనావసరము గూర్చి ముచ్చటించుచూ, వీరి క్రిందివాక్యముల నుడివిరి.

“ప్రపంచమంతయు ప్రజాస్వామ్యము వంకకు బరుగిడుచున్నది. ఏ ప్రభుత్వమును, ఎట్టి నిర్బంధ ములును, ఈ గమనము నాపజాలవు. నిర్బంధము లధికమయిన కొరిదిని, గమన మతిత్వరితమును అపాయకరము నగుచుండును. ప్రభుత్వాధికారులు

వృత్తాంతములు

(౧)

రాజాపురం ౩ వ తేదీన హానీ పోలకుసతిగా "పురాతన ఈశ్వరేశ్వర" ను గూర్చి దివ్యభావ సమాజము వద్ద సభ్యునించెదరు.

వెల్లింగుడు ప్రభువుగారు:— ఈ నెల 22-వ తేదీనీటికి బాగుగా నిశ్చయపడినది. కానీ పేరేక్షనపని బాగుగా చేయగ నుటకు కొంతకాలము పట్టును.

20 వ తేదీ నాటి రాత్రి సామ్రాజ్య కాసనసభ యందలి అధికార సభ్యులందఱును కార్యదర్శిగారి కాలిద్యమొనగిరి. నిండు మహాశోభగా జరిగెను. విందున కేతెంచినవారిలో ముఖ్య మగువారిచేరుల నుదహరించుచున్నాము. ఖ. ఎన్. మాంజేగుగారు, ఎస్. దీక్షావాచాగారు, డక్మూరు ప్రభువుగారు, సర్ కంకరకావాయగారు, రాబర్ట్సుగారు, రాజారాం పల్లింగుగారు, సుకేంద్రనాథ దెవస్తిగారు సర్ విలియము దూయగారు, మన్మాదాబాదు రాజుగారు, సర్. జి. ఎస్. చిట్టబసగారు, సి. సి. నేటుగారు, డాక్టరు తేజ బహద్రు సామ్రాగారు, రి. ఎన్. శర్మగారు, ఎఫ్. సి. జి. హాల్డెగాయ, నవాబు అలీ చాదరిగారు, కే. సాహెబ్ గారు, జులీకర ఆలిఖాన్ గారు, ఏ. ఎల్. ఆర్. సార్వస్వ గారు, కెప్టెను ఆజాద్ ఖాన్ గారు, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు, సి. హెచ్. కిస్సీగారు, మిర్ ఆసదు అలీఖాన్ గారు, కె. కె. చందాగారు, బి. ఎన్. బాసుగారు, మజ్రూహ్ ముక్తగారు, హాకీము అబ్దుల్లాఖానుగారు, కనికారాజుగారు, ఎం. ఎన్. హెగ్డగారు, మాంబు భాటిగారు, సి. జె. చింతామణిగారు, హుస్సేను, ఖువ్వేగారు, కాసిం బహారు మహారాజుగారు, పండిత మదన మోహనమహేశ్వర గారు, రాయ సీతానాథరాయగారు, సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు.

జాతీయ మానసము.

మన యువకులు జాతీయవిశాసమును పొందవలయు నెడల, వారలకు మాతృభూమియెడల ప్రేమయు, గర్వమును సంపూర్ణముగ నుండవలయు విద్యాలయములలో నుపసద్ధ ప్రాచీన దేశభక్తిపూరిత మహాత్మ్యములను బోధించు దేశము లెచ్చటను ప్రాముఖ్యము జెందినట్లు చరిత్రలలో నెచ్చట స్థిరపఱచుటలేదు. భారతదేశపు ప్రాచీనపరిస్థితుల దెలుపుచు పొలిచిన మహావీరుల ఖువ్వకార్యముల నుద్గడించు విద్యార్థికి బోధించి, మాతృదేశమునెడల నాతిప్రేమ పూరితమానసి చేయుగల గ్రంథము లిచ్చట ప్రాచుర్యము నున్నవా? మనవిద్యాలయాల స్థితిగతుల నెరిగిన వారెవరును 'హానీ' ని ప్రత్యుత్తర మొంగకాలరు. మనవిద్యార్థులకు బోధించబడు హిందూదేశచరిత్రము బూటకమని నీసెలచుచుగారు నిద్రపై వ పూర్వకముగ వెలిసి పియ్యండి. అందు మహావీర్యములు, బ్రతితిమవారును ఈ దేశము నాక్రమించి యు విషయములు విదేశచరిత్రకారులచే ప్రాయబడి, విదేశ విరంభకాధికారులచే విమర్శింపబడి మన బాలురకు బోధింపబడుచున్నది. పట్టిపరత్వముందు కృతార్థుడైన మన యువకులకు శివాజి, టిప్ప సుల్తానుసార్పి యుయం గక పోయిననా, నెల్లూరు, వెల్లింగుడు శివరత్నముల సంపూర్ణముగ గ్రహించియందును. ఈతనికి విరోధియును నాగరక విజృంభమును గురించి పరిపూర్ణజ్ఞానమున్నది. కాని హైందవ, మస్లిము నాగరకముల గురించి యీతనిజ్ఞానము పూజ్యము. "హిందూదేశచరిత్రము కైపుతోడను, ప్లాసీ యుద్ధము తోడను ప్రారంభమైనద" వినివారు జాతీయవిద్యార్థిధాన మెన్నటికిని బోధింప జాలరు.

సరియైన దేశభాషామూలకముగ విద్యనంతగఱపుటయు ఆరంభదాయకమే! దేశమందలి వివిధజాతుల సమైక్యతనమునకు సహకారియైన ఆంగ్లాభాష మనదేశమునకు చేసిన ఘన సేవను ఆతిథ్యయోక్తితో వర్ణింపరాదు. కాని ఆంగ్లాభాషావ్యాపకము నలన మాతృభాషలు నశింపుచున్నవి. అనేకదేశములలో జను విదేశభాషల నేర్చుకొనుచున్నారు. కాని విద్యార్థిధానపాత్రమునకై విదేశభాషామూలకముగ విద్యగఱపుదేశ మొక్కటియు గానరాదు. ఇందుమూలమున భారతదేశమునకు వాటిలు అనగ్గము లెవ్వి? ఇందుమూలమున హిందూజాతీయజీవనము శక్తివిహీనమై, మాతృభాషలు నశించి, ప్రజలు జాతిమారులగుట సంభవించుచున్నది. (హిందూ ప్రాచీనతలు.)

ప్రజల విశ్వాసము చూరగొని ప్రజల కర్మశారవ మొనగవలయును."

సాధువులను తరగతివారు హిందూదేశ మందంతటను వెదజల్లబడి యున్నారు. స్వార్థ రహితములను పనిచేయుటకు సాధువుల తరగతి ప్రతిష్ఠింపబడినది. అన్ని ప్రాచీన ప్రతిష్ఠాపనల వలెనే, యిదియు దుష్ప్రతియందున్నది. దీనిని తిరిగి పునరుద్ధరించి వీరిని బోధకాదులుగా గావించవలయునని, జగద్గురువులు నుడివీరి. ఇట్టి విశాలా శయములు గల జగద్గురువుయొక్క జీవితవివరముల గూర్చి తెలిసికొనవలయునని కొంతకుతూహలము జనింపవచ్చును. ప్రకటితము లయినంతవరకు వీరి సంగ్రహచారిత్రము దెల్పెదము. వీ రాంగ్లాభాషాభ్యాస మేవతశాలయందును జేసియుండలేదు. కాని స్వయముగ నాంగ్లాభాష నభ్యసించిరి. వా పింగుటను ఓరియంటలు విశ్వవిద్యాలయమున కొక వ్యాసమును పంపినందులకు వారు వీరికి పి. హెచ్. డి. బిరుదము నొసగిరి. వీరి జన్మస్థానము భార్యారు. వసితనమనుండియు వీరికి సంస్కృతాభ్యాసమునందు గుతూహలము మెండు. 19 సంవత్సరముల ప్రాయమపుడు వీరివిద్యాప్రతిభ కచ్చెరువుంది, వీరికి విద్యాభ్యాషణులనుబిరుదమొసగబడెను. గురుకులవాస మయినపిమ్మట వీరు విద్యార్థులకు తర్క వ్యాకరణముల నేర్పుచుండిరి. కొలదికాలమునకే స్వామీ బ్రహ్మచైతన్యలవారి సాంగత్య మహిమచే, వీరు గృహమును త్యజించి స్వాముల వారి యొద్ద రి వత్సరములు శుశ్రూష గావించిరి. స్వాములువారు వీరిభక్తికి మెచ్చి శ్రీమహాభాగవతులను నామ మొసగిరి. అంతటనుండి గుర్వాజ్ఞానుసారముగా భాగవతులవారు దేశమంతటను దిరిగి హిందూధర్మమును బోధించిరి. బాంబాయి విశ్వవిద్యాలయములో సంస్కృతమున ఎం. ఏకు పరీక్షకులుగా నుండిరి. ద్వారకా, శృంగేరి మొదలగు పీఠముల నాక్రమింపవలయునని వీ రాహ్వానింపబడిరి. కాని వీరుకార్వీర పీఠమున కంగీకరించిరి. నిరుటివత్సరము జూక పిన తేదిన పీఠ మాక్రమించిరి. అప్పటినుండియు సంస్కృతపరిషదులను స్థాపించుటయందును, తత్వసిద్ధాంత పాఠశాల స్థాపించుటయందును కాలమును వినియోగించిరి. ఇవి గాక హైందవతత్వసిద్ధాంత సంఘ మొకదానిని స్థాపించిరి. దానికి మైసూరు, బెంగళ, మద్రాసు, పూనా, కొల్హాపురములందు శాఖలు గలవు. ఈ సంఘము తరపున ఆశ్విన్వయూనివర్సిటీ ముద్రాక్షరశాలయందు దొక మాస పత్రిక ప్రచురింపబడుచున్నది. అందు వీరి సందేశ మిటుల ప్రకటించబడినది.

"పూర్వులవలె యశాన్విత్యము సంపాదించవలయుచో, నిరువదవ శతాబ్దమున జడత్యము దాట్టి పూర్వాచారములతో తృప్తిజెందజాలము. జాతీయజీవనమున పాశ్చాత్య ప్రాచీన నాగరకములకు సమన్వయము జరుగవలెను. అందు ముఖ్యముగ సాంఘిక, రాజకీయ, విద్యావిషయిక సమన్వయము జరుగవలెను."

వీరి కిప్పుడు 39 వత్సరముల వయస్సు గలదు. వీరి పరిపాలనము హిందూ ధర్మ వ్యాప్తమునకును జీవితశాఖల సమన్వయమునకును దోడ్పడు గాక!

జిన్నాగారి దుడుకుతనము

శర్మగారితో నేకీభవించనివారు గూడ జిన్నాగారి దుడుకుతనమును గర్హించుచున్నారు. ఆర్. సి. అనువారు ఇండియను పేట్రీయట్టు కత్రికలో నిటుల వ్రాసిరి.

"శర్మగారి తీర్మానముపై జిన్నాగారి యుపన్యాసము చదువక పూర్వము, నాకు జిన్నాగారిపై మంచి యభిప్రాయ ముండెడిది. జిన్నాగారి ప్రదర్శనము సభా శారవమునకు భంగకరముగను, అయుక్తముగను, గాన్నించుచున్నది. శర్మగారు చెప్పిన వాక్యములన్నిటిలో నే నేకీభవింపక బోయినను, శర్మగారు అంత్యోపన్యాసమున సమయమునకు దగినటుల ప్రత్యుత్తర మొసగిరిని యంగీకరింపక దప్పదు. ఆవేశపూరితులయిన పును, శర్మగారు బాగుగ నుపన్యసించెదరు. వారి ప్రత్యుత్తరము సభాశారవమునకు తగినటులుండెను. జిన్నాగారిపై శర్మగారు చూపిన నిరసనమునకు, జిన్నాగారు తగియున్నారనుటకు సందియములేదు. నిజము దెలుపుచో, శర్మగారి ప్రారంభోపన్యాసమునకన్న ప్రతినిధుల విమర్శమునకు వాచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునుండి నే ననేక విషయములను గ్రహింపగలిగితిని."

వివరీతాభిప్రాయములు

మెయిలుపత్రిక నిన్నటిసంచిలో ప్రాస్తునందు భారతీయులను ఆంగ్లేయులను రోకప్రదేశమున బనిజేయ నిచ్చుట సరికాదని యొక వాద మారంభించినది. భారతీయ పరిశ్రామికుల చేరికచే నాంగ్లేయులకు కోపము కలుగవచ్చునట. అందుచే యుధయ జాతులను వేరువేరు ప్రదేశములుండుంచుట భావ్యమని ఈ పత్రికాభిప్రాయము. మెయిలుపత్రికకు ప్రజాసామాన్యముపై గల యవ్యాజ ప్రేమ యెట్టిదో, జప్తిను వర్గమువారిక నయినను గ్రహించుట ధర్మము.

ఇంకొక విషయము మెయిలుపత్రికకు దెలిసెను. దేశములోని వతనమందరము లన్నియు రాజకీయ అశాంతికి నిలయములని భారతీయస్నేహితు లొక రి పత్రికకు దెలిపెరట. ఇక వతనమందరములను మూసివేయుచు ఈ పత్రిక ప్రోద్బలము జేయును గాబోలు! విజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయుటకు ప్రయత్నించు గ్రంథ నిలయములు ప్రజలలో నూతన విశాసమును తప్పక గలిగింప గలవు. ఇట్టి విశాసమునకు వివరీతపు నామము లిచ్చు మెయిలుపత్రిక స్థితి కిడు శోచనీయమగుచున్నది.

సారిపోయిన భార్యాధర్మము:— సింహళమున సెకకన్యకవివాహము 16 సంవత్సరముల వెల్లాలజాతి యువతితో జరిగిపోయెను. సెకనోపనంద వారసువులకు నిగ్రహవారికి పట్టుపడిరి. పోలీసువారు వారిపుత్రునిక మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద కేసుచేసిరి. వివాహమునకును నానంటులేనిది వారిని ఎందుకు పట్టుకొనిరి మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసువారిని ప్రశ్నించిరి. ముద్దాయి బలాత్కారమున ఆమెనుపట్టుకొనినట్లు మె తల్లిదండ్రులు మాత్రమేలుపుటచే మేము వారిపుత్రుని పట్టుకొంటిమని పోలీసు కనీషనర్స్ కు గారు నడిపిరి. వా ఇష్టానుసారము వానితో నేనేబోతినని ఆయనలి మేజిస్ట్రేటుగారితో బలికెను. నీ కామెను వివాహమానుటకు అంగీకారమే నాయని మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయిని ప్రశ్నించినపుడు నాకంగీకారమే యనియలిడు బదులుచెప్పెను. అయితే వివాహముచేసి కొనుడు అనిచెప్పి నీజేమైన అన్యంతరము చెప్పెదవాయని యువతితిల్లిని ప్రశ్నించిరి. ఆహాఅతిదు కన్యకవివాహము. మేము వెల్లాలజాతివారము. మాకువారికి సంబంధములు యెట్లుకలుగును అనిఆమె మాటుపలికెను. కాని నేనీఅంతయులో ప్రశ్నికలగజేసికొని వీలులేదు మీవారిని మీరు పొందు. నీవు నీ ఇష్టము వచ్చినవానిని వివాహము చేసికోవచ్చును. అని ఆయనతితో బలికిరి. వారందఱును కోర్టునుండిచి తైటకు బోయిరి. ఆమె తనమగనితో బోవుచుండెను. కాని ఆమెతిల్లి యామెచేతిని పట్టుకొని నాఇంటికి వచ్చినచే కాని దీనిని విడువనని ఆమెపలికెను ఈ గండరగోళమును చూచుటకు అప్పట ప్రోగుపడినవారు రోగవును తీర్మానించిరి. ఆకన్యకయనకుడు తనభార్యతోగూడ సెక గిన్నాబండిలోబోయెను. ఆమెతిల్లి దుఃఖపడుచు ఇంటికి దిగి వెళ్లెను.

బ ర్ షా మ హా న ం గా మ ము

(వైదిక విజ్ఞానము)

అంగం

వెర్న లీ సు న భః

(ప్రధానమంత్రి యువనాస్రమము)

(నిన్నటి శేషము)

వారి (అమోకా ప్రతినిధుల) తీర్మాన మచ్చట చలించుకొనుచున్నది. సురక్షించుటకు గంటలకొలది చర్చ జరిగెను. ఇంతసేపు చర్చ జరిగినను ఈ ఏర్పాటును గూర్చి యొక్కరైన విరుద్ధాభిప్రాయము నొసగలేదు. సర్ డెగ్లను హేగుగారు ఒకటిరెండు అంశములు బాగులేవని నూచింప మేము వానిని వెంటనే మార్చివేసితిమి. కాని ఈ మార్పులు అసలు తీర్మానమునం దెట్టి మార్పులను గలిగింపలేదు.

అవటినుండి మరలిన పిమ్మట నీయేర్పాటు జరుగుట కష్టమని తాను మంత్రిమండలివారికి చెప్పి నైతిక సంఘము వారు నిర్మాణ అవస్థయునుబట్టి కొన్ని విమర్శనముల గానించిరి. తానీవవిమర్శనముల బాగుగాకాక తోడెట్టి ప్రభు సహితముగ పరిశీలించెను. డెక్లీ ప్రభువుగారు రాబర్టునుగారి సంగతిని మంత్రిమండలివారి కెఱిగింపజేసెను. వైతిక సంఘము నందలి యేర్పాటులను పూను బ్రతికిన వైతికాధికారులందఱును మనఃపూర్వముగ జరుగవలయుననియు, ముఖ్యముగ పీఠికలన హేగుగారు సంపాదించినవలయు ననియు తామత్యాతురతతో గోరుచున్నారని లాయరు బార్లిగారు నొక్కి పలికిరి.

క్రొత్త ఏర్పాటు

అందువలన నీక్రొత్త యేర్పాటు పూర్తియగుటకు పూర్వము తాను హేగుగారితో మాట్లాడెను. అతడందులకు సమ్మతించెను. వెర్నలీను సభయందలి శాశ్వతపు వైతికాంశ దేశమున వైతిక సంఘసభ్యుడు కావలయును. అతడు నిరంతరము వైతికాధికారి వర్గ నాయకునితో నిరంతరము ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరుపుచు తానిచ్చు సలహా పూర్తిగ స్వీకృతముగలిగి యుండవలయును.

ఈ వైతికాధికారి వర్గ నాయకునకు సర్ విలియము రాబర్టునుగారి కెట్టి యధికారము లుండెనో అట్టి యధికారములే యుండి బ్రతికినవారితోతనమువారి యున్నత వైతికాంశ దేశమునకు నుండగలదు. అతడు మంత్రిమండలిగలసి ఉత్తమముగ సంఘమున శేఖరు. ప్రాసన్నశేఖరును జూచి అచటి ప్రతినిధితో మాట్లాడుట కతడు అధికారము గలిగియుండును. యుద్ధపు యేర్పాటులను చర్చించుటయందును, అందు తనయుత్తమున చ్చిన వాని సమగరింప గోరుటయందును అతనికి పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నుండవలయును. వైతికాధికారి వాటి కియ్యకొనకున్నను వివిధప్రతినిధుల కభిప్రాయభేదము గలిగినను అప్పుడేమి చేయవలయునని దొరతనమువారు నిశ్చయించురు. దొరతనమువారు వీరి అభిప్రాయము తగ్గింపలేదు. ఏదైనను శేఖరాభిప్రాయము గలిగి వైతికాధికార కర్మాధ్యక్షుడై దొరతనమువారికి సలహా చెప్పవారిలో ముఖ్యుడుగ నుండగలడు.

రాబర్టునుగారి ఆసన్నత.

సర్ విలియము రాబర్టునుగారికి వెర్నలీను సభా ప్రాతినిధ్యము నొసగ తీర్మానించిన దెనుకనే రాబర్టునుగారి కి యేర్పాటు ఇవ్వమనే దనునంగతి దొరతనము వారికి తెలిసెను. వెర్నలీనునకు బోపు ప్రతినిధి వైతికాధికార వర్గాధ్యక్షునికి సహాయకుడుగ నుండవలయునని రాబర్టునుగారు నూచించిరి. అట్లయిన సంఘమునందలి ఇతర సభ్యులకంటె బ్రతికిన ప్రతినిధి ములాకానగ పరిగణింపబడును గావున నట్టిదాని కెవ్వరును సమ్మతించరని దొరతనమువారు వారి సూచనను నిరాకరించిరి. “జనరలు ఫాటగారి సంగతి యేమిటి?” అని ఆ సభ్యులమున నెక్కడ ప్రశ్నించిరి. జనరలు ఫాటగారు వెర్నలీనునకు 25 నిమిషముల మాత్రముననే యుండును గావున నేడైన యుద్ధమునకు ముందును డెబ్బది సలహా చేయవచ్చునని ప్రధానిగారు పలికిరి. సర్ విలియము రాబర్టునుగారు లేబండ్ గనే దొరతనము వారు యుద్ధమును కొనసాగింప వలసి వచ్చినందులకు దొరతనము వారు చాల విశేషముగ విచారించుచున్నారని ప్రధాని మరల చెప్పెను. వైతిక వ్యవహారములలో సలహా నిచ్చు వారందఱి వికృతమును ప్రోసి బుచ్చుటయో లేక చిరకాలానుభవము గలిగి అమూల్యముగు సేవకుని గోల్పోవుటయో యేదియో యొకటి చేయవలసి

వచ్చుట దొరతనమువారికి మిక్కిలి బాధకరముగ నుండెను. అయినను దొరతనమువారి యభిమతము మిత్రమండలివారితో జేసిన యేర్పాటుల కనుకర్తించి యుండవలసి వచ్చుట ఆవశ్యకమయ్యెను.

వైతిక కార్యకర్త నొనగూర్చుటయనని మిత్రమండలి వారు చేయు ప్రయత్నములకు స్వాభావికముగ గలుగు నాటంకముల నతడు విశేషించెను. ఈక్రొత్త యేర్పాటులన రాజకీయ యేర్పాటయే యుండగలదు గాని వైస్రముల యొకమత్యమునందలి కొందఱు తలంచుచున్నారు. ఈక్రొత్త పద్ధతివలన వైతిక సామర్థ్యమున కావంతయు కొరతరానట్టి యేర్పాటుల జేయు సదుపాయముల జెప్పవలయునని ఉత్తమ వైతికాధికారులను దొరతనమువారు కోరుచున్నారు. క్రొత్త పద్ధతి నభివృద్ధి చేయునట్టి సలహాల నన్నిటిని దొరతనమువారు రంగీకరింతురు. విజయమున కత్యంతావశ్యకములగు అనోన్యస్య విశ్వాసము గలిగియుండునది అతడందఱిని హెచ్చరించెను. కేంద్రీకృతమైన మనబలములు శత్రువు లెంతటి యాధిపత్యముతో నెత్తి వచ్చినను సరకు గానక వారి నోడించు నటుల చేయు నిమిత్తము మేమలాలోచించి యాలోచించి తుడ కీయేర్పాటుల గానించితిమి. ప్రపంచమందలి నాగరికు లెల్లరు సంగీకరించిన అతి స్వల్పములగు మరతులను గూడ శత్రువులు తృప్తికరించిరి. శత్రువులు వారి నేల నిరాకరించిరి? దుష్కారపతనములన తన కపరిమితాధికార మొనగూడెననియు, అందుచే తాను విజయమొందుననియు, బలవంతమున తాను ప్రహ్వత్వమును యూరవంతట ప్రవేశపెట్టగల ననియు శత్రువునకు వైరము కుదిరెను.

శత్రుత్వమునంతటిని విడనాడి అందఱు నైకత్వమొందుదురు గాకయని యతడు ప్రజామందిరసభ్యుల బ్రతిమాటెను. (అమితోత్సాహము) వెర్నలీను సభామతమును ప్రార్థనల యునని మందిరమువారు తలంచిన వారు ఆ మతమును తిరస్కరించు ప్రభుత్వము నెలకొల్పెదరు గాక! అటుల తిరస్కరించు ప్రభుత్వము మాత్రము ప్రస్తుతపు ప్రభుత్వము గాక మరి యొకటిగ నుండవలయును. (ఉత్సాహము) శత్రువుల ఔధృత్యము నడచునిమిత్తము బాగుగాకాక తో వైస్రముల నన్నిటిని ఏర్పరచుట కతి బాగుగాకాక తో నిశ్చయింపబడిన ఈయేర్పాటును ప్రజలను, ఈ మందిరమువారును అంగీకరించు నదియు మానునదియు దొరతనము వారికి రాత్రికే, ఈ రాత్రికే తెలియవలయును.

చివరను ప్రధానిగారిట్లు చెప్పిరి. “నాస్తికి తగినభయంకర కార్యములను నాయావచ్చు క్షిని వినియోగించి నిర్వహింప బ్రయత్నించితిని. (ఉత్సాహము) ఏవిధానమునకు నేను బాధ్యత గలిగియున్నాడనో, ఏవిధానము వలన దేశమంతయు సంతోషపడగలదని నేను నమ్మియుంటినో ఆ విధానమును నేటి రాత్రి ఈ మందిరమువారు మంచిది కాదని ప్రోసిబుచ్చిన నేను వెంటనే నాపదవిని విడచిపెట్టవలసినవాడ నగుచున్నాను. అట్లు విడచుటలో ఒక్కరిచారము మాత్రమే నామనస్సున నాటుకొనియుండి పోవగలదు. నా జన్మభూమికి యెన్నడును గలుగని మహావిపత్తు సంఘటిల్లినపుడు తద్బాధిమి నేనాధ్యము వినియోగించు నిమిత్తము నాకింతకంటె నెక్కుడు బలమును, ఎక్కుడు సామర్థ్యమును లేకయేగరా యని మాత్రము విచారించును. (అత్యంత అపరిమితోత్సాహము.)

తక్కిన వివాదమంత ముఖ్యమైనదికాదు. వైతికకాళిలను గూర్చియు సుపనాస్రమము లీయబడెను.

ఆస్పిక్తుగారి అభిప్రాయములు.

ప్రధానమంత్రిగారి వెనుక సుపనాస్రమము నొసగుచు ఆస్పిక్తుగారు సర్ విలియము రాబర్టునుగారి కార్యసంపదను విశేషముగ ప్రస్తుతించిరి. అంతటి పెద్దయుద్ధాగము పోయినను రిత్తగ నేయుండక దేశహితార్థము చిన్నయుద్ధాగమును పుచ్చుకొని అతని మార్గ ము దర్శింపాయెను. వెర్నలీ సునభ చేయవలయు పనులను గూర్చి తనకెట్టి విరుద్ధాభిప్రాయమును లేదు. మిత్ర మండలివారు నిరంతరము గలసి యేవిధమున పరిచేయగలరను విషయమును గూర్చి మాత్రము తనకు భేదాభిప్రాయమున్నది. వెర్నలీనునకు బోపు ప్రతినిధి వైతికాధికారి వర్గాధ్యక్షుని ప్రతినిధిగ నుండవలయును.

అత్యంత వైతిక సాంకేతికాను భవముగల వారల సలహాలనుకొనకుండుటలో దొరతనము వారు మిక్కిలి గొప్ప బాధ్యతను వహించిరి. ఈ యంశములనుగూర్చి స్వాభావికముగనే కొంత యసమృద్ధి గలుగుచున్నది. ఏలనన గత ఆణుమాసములందును సర్ బాను జెల్లికో, సర్ విలియము రాబర్టునుగారుల సేవలను వారు గోల్పోయిరి. వీరువురును నత్యంతముగ ప్రజల విశ్వాసము నొందిరి. ఇద్దఱులు బలవంతముననే రాజీనామాలు నీయవలసినవారైరి. ఇద్దఱి విషయములందును వారు రాజీనామాలు నిచ్చినంతన పత్రిక లతి తీవ్రములగు విమర్శలను వ్రాయసాగిరి. పార్లమెంటు కొంచెము కొంతముగ విమర్శించుట సాధ్యమైనంత త్వరలో సుధి సమకూడుట కావశ్యకమని తనకు తోచినందుననే తా నీ దినమున మాట్లాడవచ్చెను.

ప్రతికాళి సాగియున్నది.

వారముదినముల క్రిందటికిని ఇప్పటికిని లాయరుబార్లిగారిమీద జేసిన వ్యాఖ్యలకు పరిమిత వ్యత్యాసముగలదు. వైస్రముపత్రిక చెప్పినటుల ప్రధానిగారు నిష్క్రమింపబడుట తమసంగతిని జెప్పినంతన విరుద్ధభావము తనంతన సంతోషపడెను. ప్రధానిగారి యువనాస్రసాంతరము సభలో సంతయాధిపత్యము లేకుండుటయే లాయరు బార్లిగా రెంత విషయముగ ప్రధానిగారు వాదించినదియు తెలియగలదు. లాయరు బార్లిగా రత్యధికమగు సమ్మక్కమున నుండిరి. వివాదము హానికరముగ నుండ జాలదని సభలో ననేకు లాహ్లాదముతో స్పష్టముగ గ్రహించిరి. అతని యువనాస్రసాంతరము తక్కిన ఉపనాస్రములు దొరతనమువారు వార్తాపత్రికలతో సంబంధము నుంచుకొనగూడదని మాత్రము చూపింపసాగిరి. ఛెంబర్లేనుగా రాసంగతిని స్పష్టముగ జెప్పెను దొరతనము వారిని పత్రికలతో సంబంధమును మానుకొన గోరిరి.

యూనియన్నిస్తు వార్కమిటీవారు తరువాత సభను గావించి ఒకటిన్నరగంట నేమియో మాట్లాడి తుడ కేమియు జేయలేకయే లేచిపోయిరి.

అనేక పత్రికలు రాబర్టునుగారి రాజీనామాకు విచారించుచుండియు వెర్నలీనువద్ద మిత్రమండలివారు గావించిన తీర్మానములను మాత్రము బలపరచినవి. ఇటీవల నార్తక్లి పు ప్రభువుగారి పత్రికలు రాబర్టునుగారి హేగుగారుల నిందింపబడిన నింక ననేకపత్రిక లి యభిప్రాయమునే గలిగి యుండవలయును.

వెస్టుమినిస్టరుగ జెట్టు ఇట్లు చెప్పెనున్నది. పశ్చిమమునందలి వైతికపు యేర్పాటుల నన్నియు లాయరు బార్లిగారి పోలికను ఉపనాస్రమునందు విమర్శింపబడినవి. ప్రస్తుతస్థితి తత్ఫలితముగనే వచ్చినది. ప్రధానిగారు “తూర్పుపక్ష ప్రాతి” యని నమ్ముచుచున్నారు. అనగా పశ్చిమరంగమున వైస్రముల నన్నిటి నేకముఖము జేయుటకెత్తు వ్యతిరేకమునట. వానిని రాబర్టును గా రెంటేనియు బలపరచిరి. పయొ నీరు ప్రత్యేక తంత్రీవార్తలు.

పార్లమెంటు ప్రస్తుతము “గ్రూపుసిస్టము” ల వలన బాధపడుచున్నది. ఈ దొరతనము మారిన నది అధమపక్షము కొంచెముమంది శాంతివాదులైన మార్సింగు పోప్టా పక్షము వారితో గలియుట వలనగాని జరుగ జాలదు. దొరతనము వారి నెదిరించుటకు తప్ప మేర సమావత్వములేని రెండుకక్షలు గలవు. లాయరుబార్లిగా రెట్లయిన పడిన బాలునని జర్మను లాతురతతో దిలకించుచున్నారనుటకు నిదర్శనము లాన్నవి. పయొనీరు ప్రత్యేక తంత్రీవార్తలు.

డెక్లీ ప్రభువు వైఖరి

ప్రభువుల మందిరమున వెర్నలీను సభకు మంచి ఆసుకూలముగ మాట్లాడుచు నిట్లు బలికిరి. వెర్నలీనువద్ద రాబర్టునుగారి ఒక ఏర్పాటును నూచించిరి. అయిన నానూచనము మన వైతికపు సలహా పనులు ఖండించుటయే గాక ఉన్నత యుద్ధ సభవారందఱును ఖండించిరి. ఈ వెర్నలీను సభా తీర్మానము వలననే విజయము లభించుననియు, ఇందువల నే యుద్ధమునకు పరిమిత సహాయము చేపూరుననియు నమ్మియుండుటచే నేని యుద్ధాగమున నుండ సమ్మతించితిని.

పత్రికలు గర్హించుట.

జనరలు రాబర్టునుగారిపై నార్తక్లి పు ప్రభువుగారి పత్రికలు గావించిన విమర్శల సందర్భలన్నియు లజ్జాకరములని బక్కాస్టరు ప్రభువుగారు పలికిరి.

తక్కినవార్తా పత్రికలను దొరతనమువారెట్లు తిలకించిరో నార్తక్లి పు ప్రభువుగారి పత్రికల నట్లునే జూడవలయునని కర్లను ప్రభువుగారు పలికిరి. మనయుద్ధాగములలో నత్యంత కీర్తి ప్రతిష్ఠల వహించినవారిపై నార్తక్లి పు ప్రభువుగారి పత్రికలు వ్రాసిన విమర్శలు మిక్కిలి గర్హనీయములు. వెర్నలీను ఏర్పాటును హేగుగారు బాగుగ సంగీకరించిరి. స్థితియంతయు విశేషముగ మారిపోయినది. ఏదైన యపాయము వచ్చిన దానికి కాపుదలగ హేగుగారి వద్దనుండి కొన్ని మూలదశములు వెర్నలీను సభవారి కియబడినగాని హేగుగారికి తమ వైస్రములపై పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గలదు.

ఆంగ్లనాకావిమానముల దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:— మంగళవారము రాత్రి నాకా విమానములు పెంట్ల డెనిసు వెస్ట్రీముబూజెను నాకాశ్రయములపై చాలటన్నుల బాంబులను వదలెను. ఒకశత్రువిమానమును క్రిందకుతరిమివేసెను. నిన్నును ఎయిరుటంకు విమానశాలమీదను ఎంజెలడంపు మీదను చాలబాంబులను వదలి నష్టమును కలుగజేసెను. ఒకసముద్రవిమానమును తగులబెట్టి నేలగుల్పెను. మరియొక వేగువిమానమును నేలగుల్పెను. మరియొకదానిని తరిమెను. మావిమానము లన్నియు మరలివచ్చెను. ఆరెంటరీసుకు దక్షిణమున మేము విమానములను తరిమితిమి. ఎవెహేకు ఆగ్నేయమునను ఆరెంటరీసుకు దక్షిణమునను ఇరువీశులవారును ఫిరంగులను కాల్చిరి. నిన్నును దోయి కుత్తరమున విమానశాలవైనను కోర్వరాయిడంపుమీదను దోయికి ఆగ్నేయమున నున్న విమానశాలవైనను మావిమానములు బాంబులను వేసెను. విమానయద్ధము నిరంతరాయముగ సాగినది. మేము 11 విమానములను నేలగుల్పితిమి. 7 విమానములను తరిమితిమి. మావిమానములు రెండు కనబడుటలేదు. గత రాత్రి మేము ట్రీపుధియో స్వెల్లిల మీద చాల క్రిందకు దిగి బాంబులను వేసి నష్టమును కలిగించితిమి. ట్రీపుస్టేషనులో మూడుబోట్ల బాంబులు ప్రేలివని. మంటలు లేచినవి. మరి మూడుయిండ్లంటుకొనినవి. ధియోస్వెల్లియనుపదారి మీదను వాయునిర్మాణస్థానముల మీదను బాంబులు పడి ప్రేలి మంటలులేచినవి. మా విమానమొకటి కనబడుటలేదు. నేడు ట్రీపుయొద్ద పగటిపూటనే దాడిసలిపి ఒక టన్ను బాంబులను వదలితిమి. రైల్వేస్టేషనుపై 11 విమానములను 6 సమీపమునను ప్రేలివని. మూడుబోట్ల మంటలు లేచినవి. మేము శత్రువిమానములను తరుముచునేమడుంటిమి. శత్రువిమానములు గూడ చాల ఫిరంగులను కాల్చెను. మా విమాన మొకటి మరలిరాలేదు.

పరాసు విమానములు.

హంపేనులోను మ్యాజుకు కుడితెల్పునను ఫిబ్రవరి 16 మొదలు 18 వరకును చాల ఫిరంగుల యద్ధము జరిగినది. పరాసువారు 18 శత్రు విమానములను నేల గుల్పిరి. మెట్టుసాబ్బును, ఫర్నాకు, బెన్నడ్రాపు స్టేషనులపైను ఎనీషలముడిపోలమీదను వారు బాంబులను వేసిరి. మంటలు లేచినవి.

యువరాజుగారికి ప్రభువిరుదము

లండను, ఫిబ్రవరి 19:— నేను మధ్యాహ్నము యువరాజుగారు ప్రభువులసభలో ప్రమాణము చేసిరి. మేరీ చక్రవర్తినిగారు గూడ ప్రమాణ స్వీకరణోత్సవమును చూచుటకు సభకువెళ్లిరి. అందరు ప్రభువులకును జరుగు సాచారమునే యువరాజుగారు గూడ ననుసరించిరి. కాని ప్రమాణము ముగిసిన పిమ్మట సింహాసనమునకు ప్రక్క నువర్చబడిన ప్రత్యేకాసనమున నధివేసింది. సభా కార్యనిర్వహణ కాలమున యువరాజుగారు కెప్టెను గిమ్మెతో మొదటివరుస ఆసనములపైని డయర్ల ప్రభువుగారి ప్రక్కను కూర్చొనిరి.

టర్కివారిచే పట్టుబడిన ఆంగ్లహైందవ యోధులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:— ప్రజల గాయములు తగిలిన ఆంగ్లహైందవ యోధులు చాలమంది టర్కినుండి యిటీవల లండను నగరమునకు వచ్చిరి. ఎప్పుడోజరిగిన ఘరతుల ప్రకారము టర్కివారు వీరిని నదలి వెట్టువో గత వత్సరమున బెర్లిన్ జరిగిన యెడంబడిక పాటించబడునని ఆశింపబడవలసియున్నది.

15 స్త్రీమరులను ముంచుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— ఈవారమున 2,822 నాకలు వచ్చినవి 1,398 నాకలు వెల్లినవి. 1,600 టన్నులకు మించినవి 12, ను తగ్గినవి మూడును మునిగినవి. 8 తప్పించుకొని వచ్చినవి. ఒకచేపలపడవ ముంచబడినది.

అంతర్జాత్ర సాంఘిక సమావేశము.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— వీరి సభ వెస్టు మినిస్టరు భవనమున మధ్య మందిరమున నతిరహస్యముగ జరుపబడినది. ఆర్థుహైందవ రాష్ట్ర మెక్వెన్ల విలుధారను, సిడ్నీ వెబు, హూస్టన్సు, (బెర్లియం ప్రతినిధి) డబ్ల్యూ. హెచ్. ఆండ్రూసు (దక్షిణాఫ్రికా) గార్లును స్వీడనురు యుమేనియా ప్రతినిధులును మరి వెస్టుమందియును సభకువచ్చిరి. ప్రాన్సు, ఇటలీ ప్రతినిధులు రాలేదు.

దొరతనమువారి నైవ్యబలము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:— ఈ తీర్మానమును ఇంజనీరులు సంఘము వారు నిరాకరించిరి. అనుకూలరు, 1,21,016 గురు ప్రతికూలరు 27,440 మంది.

ఆంగ్లయద్ధ నాకలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— ఆంతర్జాత్రములను డిస్ట్రీయరులే నాకలము చేయజాలియున్నవి. జర్మనులకు మన డిస్ట్రీయరు లైన చాలభియము. సమాద్రాపతిభాగ సంగ్రామమున మనము హెల్సింగ్ లాండువరకును పలుసారులు మన నాకలను సాగించితిమి గాని శత్రువులు ముందుకు రాలేదు. యద్ధారంభమున 900 జర్మను నాకలు విదేశములం దుండెను. వానిలో 151 మాత్రమే జర్మనీకి వరలివచ్చినవి. ఇంగ్లాండు దేశమునకు చుట్టును 1000 నాకలు సంసిద్ధముగ నున్నవి గాని ఆంతర్జాత్రములు సంసిద్ధముగా లేవు. అని సర్ జాన్ డెల్లికో గారు నుడివిరి.

వేర్వేల్పు సంఘము

లండను, ఫిబ్రవరి 21:— ఈసంఘమున జనరలు రాబిన్సన్ గారు విల్సన్ గారిస్థానమున నియమింపబడిరిని రూఢివార్త వచ్చినది.

ప్రాన్సు

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— ఫిరంగుల నధికముగా గాల్చి ఆర్మీయినుగోహలుకు తూర్పున శత్రువులు దాడి సలుపబోయిరి. మేము వారిని పూర్తిగా నోడించి కొందరిని హతముచేసి చాలమందిని పట్టుకొంటిమి. విచ్చిపేటుకు ఈశాన్యమున మేము చాలమందిని పట్టుకొంటిమిని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

పశ్చిమ

బోల్షివిక్కుల భావము.

పెట్రోగ్రాడు ఫిబ్రవరి 19:— జర్మనీతో మరల యద్ధము ప్రారంభమగుటచే చాల విషమస్థితి కలుగునని అందరును తలచుచున్నారు. రష్యాలోని సామాన్యప్రజలను కాపాడుటకు యద్ధసంబంధముగల దేశముల సామాన్య ప్రజలందరును దోడ్పడవలెనని రష్యాప్రతికలు వ్రాసినవి. బ్రెస్టులిటోనిక్కు సమాధానము నామోదించుచున్నాము. జర్మను మిత్రుల దొరతనముల వారు పోలకు లిహూనియా కోర్లండు దేశముల ప్రజల కక్రమము తలచిరి. కాన జర్మనీ ఆస్ట్రీయా బల్గేరియా టర్కీ దేశముల ప్రజలు దొరతనముల పన్నాగము సాగకుండ చేయవలెనని పెట్రోగ్రాడు సామైలుసభలో హెచ్చుపంది తీర్మానించిరి. ఈయద్ధమునకు రష్యాలోని సామాన్యజనులను సిద్ధపరచవలెనని స్వల్పసంఖ్యవారు సవరణ నుపపాదించిరి.

ఈ నెల 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రష్యారంగమున పోషప్రారంభమైనది. పోషతేకుండనే మేము డ్యూనానాద్వీప్కు ప్రాంతమున దాటితిమి. ఉత్తేనియును కోరిక ప్రకారము మేము కోవెలవంకముందుకు సాగితి మని జర్మనులు వాయు వార్తను ప్రకటించిరి.

రష్యాసేనలను విడగొట్టుచుండగ జర్మనులు దాడి సలుపుట న్యాయముగాదు. బ్రెస్టులిటోనిక్కులో జగ్ముమిత్రులు వక్కాణించిన మరతులప్రకారము రష్యావారు సంధి కంగీకరింపవలసి వచ్చినది. వీనికి సవివరముగ ప్రత్యుత్తరము వెంటనే పంపబడునని తెను, బ్రోట్జ్కిగార్లు జర్మను దొరతనమునకు వ్రాసిరిని రష్యావారు వాయువార్తను ప్రకటించిరి.

కాసర్కు లోడుట

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— ఉత్తేనియా కాసర్కులకును సోవైటులకును బడిస్సాపుర పీఠులలో రెండు దినములు పోరు జరిగినది. సోవైటులకు జయము కలిగినదని బోల్షివిక్కులను చున్నారు.

దారిదోషిడి

ఇటలీ రాయవారి పెట్రోగ్రాడు నగరమున మోటారు బండిలో పోవుచుండగా ముగ్గురు దోపిడిగాండ్లు బండి నాపి రాయవారి ఫర్ కోటును నోటుబుక్కును ఇతర విలువగల వస్తువులను తీసికొనిరి.

కెలడిను ఆత్మహత్య.

దాను ప్రాంతమునందలి సార్వ సాంఘిక మంత్రులు సోవైటుల కనుకూలురై రాజీనామా నీయ నిశ్చయించుటచే కెలడిను ఆత్మహత్య గావించుకొనెను. దేశములోని ప్రజలందరును సోవైటులకు ప్రతికూలముగ సమకట్టవలెనని కెలడిను స్థానమున వచ్చిన జనరలు నాజరపుగా రాజ్యపించిరిని బోల్షివిక్కులు ప్రకటించిరి.

రష్యాలో నపరిమితముగు నరాజకము.

లండను ఫిబ్రవరి 18:— వారముగోజులనుండి నిలిచిపోయిన తంతివార్తలు పెట్రోగ్రాడునుండి గురులుగుదులుగా వచ్చుచున్నవి. రెడుగార్లు కేమియు నదపు లేకుండుటచే ఎచ్చటచూచినను దొంగతనములును బలవదాక్రమములును చాల హెచ్చుగానున్నవి. పశ్చిమభాగమున విపరీతముగ నున్నవి. భూస్వాముల సాత్తులకొరకును ఇండ్లకొరకును ఒక గ్రామమువారు నింకొక గ్రామమువారును పోరాడుచున్నారు. పనిచేయకుండ నెవని భగము కూడబెట్టెనను దానిని క్షతపరుచుకొనవచ్చునని సోవియటుల క ధి కార మియ్యబడినది. ఒక్కొక్కయొద్ద మూడు గుట్టుములు మూడు ఎడ్లు 4 గొట్టెలు 2 పండులు మాత్రమే యుండవలెను. ఆంతకంటె హెచ్చుగా నండెవనో హెచ్చుపన్ను విధింపబడుచున్నది. సోవియటులకును సామాన్యజనులభూసంగములకును 100 కి 22 వంతులు చేరును. జర్మనులు క్రికల్పించుకొనవలె నని ఎఫోనియాలోని బారనులు కోరినందున బోల్షివిక్కులు వారికి న్యాయబహిష్కారము విధించిరి. పశ్చిమభాగమున మధ్యకర్ణకులవాని నిరాయుధులను చేయుటకును సామాన్య ప్రజలను సాయుధులను చేయుటకును ఒక యుత్తరు వీయబడినది. పెట్రోగ్రాడులో హత్యలు మానభంగములు దొంగతనములును విపరీతముగా జరుగుచున్నవి. వివాహవిచ్ఛేదన విధానము సులభసాధ్య మొనరింపబడుటచే విప్లవము ప్రారంభమైనది మొదలు 38000 మంది వివాహ విచ్ఛేదమునకు దరఖాస్తులను పంపిరి. స్వర్గము లభించు నను నాశచే నితరుల మోసమును జనులు సహించునట్లు మతము నిష్పింధించుచున్నది. మతపరిపాలక వర్గములను వేరుపరుచుట చాల లాభకరము. ప్రజలభివృద్ధి నొందిన మత చుంతరించు నని ప్రవాద పత్రిక వ్రాసినది.

టోగాబటు అను యూదులపత్రికలో భగము స్వీకరించి ప్రకటనలను వేసినందులకు దానిని వశపరుచుకొనిరి. దానినిపుడు ఇద్దిమిత్రరాజ్ఞతీయ బోల్షివిక్కు పత్రికగా ప్రకటించుచున్నారు. కెలడినును ఎదిరించు కార్మికులకు తోడుపడుటకు కానుకసేనలు పెట్రోగ్రాడునుండి దానుకు వెళ్లుచున్నవి. ఎలెపుగారు వరెనెజాను పట్టుకొనుట యవత్సయని బోల్షివిక్కులు ప్రకటించిరి.

జనరలు కెలడిను ఆత్మహత్య గావించుకొనె నని పెట్రోగ్రాడు నుండి తంతివార్తలు వచ్చినవి.

మాస్కోకైర్త్రవాలయము నందలి అమూల్యాధరణములు స్వర్గ రజితపాత్రములు రత్నస్థాపితపవిత్ర గ్రంథములు మున్నగునవి 20 లక్షలపానులు వెలగలవి అపహరింపబడినవి.

రష్యావారు హంగరీని పూర్తిగా వదలిరి. ఉక్రెయనులో ధాన్యపు గాదెలను బోల్షివిక్కులు నాశనము చేయుచున్నారు.

పోలండువారు ఈ నెల 5 వ తేదీని మొహిలిపును పట్టుకొనిరి. జనరలు క్రిలెంకోను పట్టుకొని రుని జర్మనులు ప్రకటించిన వార్త నిజముగాదు. కార్కాపు పోల్టావానగరములు ఉక్రేనియును రాదాపక్ష మవలంబింప లేదని బోల్షివిక్కులు ప్రకటించిరి.

రష్యావారు విదేశీయుల కియ్యవలసిన బాకీలను నిరాకరించుటకును విదేశీయుల సాత్తులను వశపరుచుకొనుటకును చేయబడిన తీర్పులను మే మంగీకరింపము. ఆవప్తమును వెనుక రాబట్టుకొందు మని మిత్రముండలి తటస్థదేశముల ప్రతినిధులు 16 గురు సంతకములు చేసి రష్యావారికి లేఖనపిరి.

నాకాదళము.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— రష్యాలో ప్రాతనాకాదళ నమునకు బదులుగా సోవల్షిక్కు రెడునావీ వేర్పరుచుటకు తీర్మానింప బడినది. యూరోపు దేశమునందు సామాన్యజను లభివృద్ధి మొందుటకు మిత్రమునవలి భగినులు ప్రతినిధులు రగుట వలననే బదుళ్లను వశపరుచుటకు నా రాష్రీపించిరిని ఇజవెస్టియా యను దొరతనమువారి వార్తాపత్రిక వ్రాసినది. కర్మనిరహితమగు వివాహమును మాత్రమే దొరతనమువారి రంగీకరింతురు. అట్లు వివాహము చేసికొనిన దంపతులకు కలుగు బిడ్డలకును వ్యభిచారమువలన కలుగుబిడ్డలకును గూడ సమానముగా హక్కు కలదు.

జర్మను సైనికులతో సంధి.

లండను, ఫిబ్రవరి 22:— జర్మనుమిత్రుల దొరతనము వారితో సంధి కుదురలేదుగాన జర్మను సైనికులతో సంధికి రష్యైనికులు ప్రయత్నింపవలెనని రష్యా సానిటజ్ఞాపించెను.

Bombay European Association.**Mr. Milne's Speech**

BOMBAY, February 22.

The annual meeting of the Bombay branch of the European Association was held on Thursday evening, Mr. J. S. Wardlaw Milne, Chairman presiding. In opening the proceedings the Chairman stated that membership had risen during the year from 420 to over one thousand and great deal more interest was being taken now than before. Speaking on the political situation and reforms Mr. Wardlaw Milne said:—I feel more and more every day the necessity for combination among all classes of moderate opinion in India. Time has come when no measure should be left untried which will ensure closer co-operation of various communities working for a common end. The more I speak to my friends in Bombay whom I know to be moderate, sane and careful people the more convinced I am of our entire basis of agreement on essential points. Is it not possible therefore that without decrying or running down those who may seek salvation only in the extreme forms of Home Rule, we can ourselves combine upon a common platform and institute a moderate party pledged to work together for the good of all? Naturally perhaps certain people are a little diffident about setting out their case clearly and frankly and unfortunately many moderate Indians fear being misunderstood by their own people if they openly take this line but I am convinced that there is little if any difference of opinion to be got over and that there is real desire to work together to sink personal feelings and to give and take where necessary. A moderate league might well be evolved which would do incalculable good in unifying and steadying public opinion. I am not one of those people who believe that nothing good is to be expected of the so called Home Rulers, nor do I wish to run down any man because of his opinions. I would rather hope that realising that changes must come slowly, if surely, and appreciating the terrible responsibility which would rest upon the Government of India in the event of sudden and drastic changes being introduced into the Government of this country, a more moderate party may arise in the land, and that promulgation of moderate views may eventually even lead to a reconsideration of their position by those who at the moment hold more advanced opinions.

South India**Mysore Council.****Permission to Speak in Kanarese Refused.**

BANGALORE, February 23.

At yesterday's meeting of the Mysore Legislative Council one of the non-official members requested the President to be allowed to speak in Kanarese. He told the President that as he wanted the members to use moderate language this was when the question of communal representation was under consideration he could do so only if allowed to speak in the vernacular. He said that the members of the Imperial Legislative Council were allowed to speak in Hindustani. The Dewan said that in the Canadian Parliament members were allowed to speak in English and French but the practice was not seen in India. The Mahomedan member of the Council then enquired whether he could speak in Hindustani.

The Dewan:—I cannot understand it.

The member then began his speech in English.

Mysore Legislative Council Meeting.**Communal Representation Discussed.**

MYSORE, February 22.

At to-day's meeting of the Mysore Legislative Council the Secretary to the Council reported receipt of a petition from Mr. M. Basaviah, Member of the Council, requesting that in the two bills to develop local self-government in the State, namely, the Bill to amend the Mysore Municipal Regulation and the Mysore Local Boards and Panchayat Bill, the principle of communal representation be conceded in full and that the opinion of the Council may be taken on the basis of different communal interests, or that all papers may be submitted to His Highness. After considerable discussion on the motion of Dewan Bahadur Chakravarti, the Council resolved to file the petition another motion of Nawab Gulem Mahomed Kalami that the petition be submitted to His Highness the Maharaja being negatived by a majority. Discussion

on the same subject was resumed when an amendment to the Bill to amend the Mysore Municipal Regulation came up for consideration. Mr. Gulem Mahomed Kalami moved that the consideration of the measure be adjourned. Mr. Kalami in the course of his speech suggested that the consideration of it be deferred till the question of communal representation was settled. Rao Sahab Chennaya seconded the amendment of Mr. Kalami and Mr. M. Basaviah supported him. Messrs. B. Narasinga Rao, C. S. Doraiswamy Iyer, Seetharamayya, Dewan Bahadur Chakravarti, Narasimha Iyengar and Karnick Krishnamurthy Rao opposed the amendment and pointed out that the question of communal representation was discussed when the Bill passed through various stages both in the Council and Select Committee, Mr. Chakravarti adding that he could understand communal representation, if Mahomedans asked for separate representation, but it was caste and sub-caste representation that was asked for. Mr. K. Chandy, Excise Commissioner, recommended that a 'via media' should be found. He was of opinion that there was some reason in the assertion that the interests of all the communities were not safeguarded. He was not in favour of caste representation. He suggested the division of various castes into compartments and wanted to give them what he termed "illiteracy representation" avoiding caste and creed prejudices.

Mr. A. R. Bannerji, I. C. S., in opposing the motion at length described the stages through which the Bill had passed and stated at no time there was any rushing through of a measure on the part of the Government, and at no time were rules of business of the Council suspended to pass the Bill at any stage. He regretted obstruction to a measure which was intended to liberalise local self-government in the State by proceeding with a side issue. Up to that moment he said he was not enlightened as to the real and genuine nature of opposition to the measure. Mr. Kalami having replied the motion was put to vote and lost.

Nizam's New Title.**Mussalmans' Gratitude to British Govt.**

AJMER, February 22.

A mass meeting of the Mussalmans of Ajmer was held on Thursday the 21 February at the Trevor Town Hall to express their gratitude to the Government for the bestowal of the hereditary title of His Exalted Highness on the Nizam of Hyderabad to whom the Mahomedans of this town are specially grateful for his manifold gifts. Resolutions were passed to the above effect and to convey the congratulations of the meeting to His Exalted Highness the Nizam.

M. Abdul Bari Khan and Kunwar Man Singh have been appointed probationary Assistant Traffic Superintendents and posted to Oudh and Rohilkhand Railway and North Western Railway respectively.

లోకమాన్యతెలకు గారి సంచారము:— వీరు మధ్యపర గజాలలో సంచారముచేసి హోమరూపు ప్రతినిధుల నాంగ్ల దేశమునకు పంపుటకు ధనమును సమకూర్చుచున్నారు. గత పక్షమున వీరు చాల పట్టణములను గ్రామములను వెళ్లిరి. 1000 మైళ్లు రైలుమీదను 1200 మైళ్లు హెటరుమీదను ప్రయాణముచేసిరి. 35 చోట్ల సుపర్యసిందిరి. ఇంతవరకు 1½ లక్షలు చేరినవి. మంజులవాడు సింధీలో రూ 2750 లును ఉమ్రెహలో రూ 1700 ను నాగపూరునందు రూ 10000 ను కటోయికలమేర్వర మున్న గుగ్రామములవారివలన రూ 20000 లును గురువారమునాడు భాంధ్రలో రూ 4500 లును లభించినవి. భాంధ్రలో నారోజున మండలసభ జరుగుచుండెను.

అమృతమునకు సిద్ధముగ నున్నది.

మంచి గ్రామపాన నూదలు చక్కని పెట్టెలో 200 చొప్పున సంపాదించి. మొత్తము 10,000, అంతకు పై 1000. రూ. 2-10-0. చిల్లరగ 2-14-0. పోస్టేజీకేలు.

PARECK & Co,

1084, 6, Lindsay Street, Culcatta.

క్రితునిరాజీగారు ప్రస్తుతము గోదావరి స్నానముల నిమిత్తము రాజమహేంద్రవరము వచ్చిరట.

నైజాముగారి క్రొత్తబిరుదుము:— నైజాముగారికిపంజా పారంపర్యముగా హీజు ఎజ్జాబైదు హైసను అనుబిరుదును నిచ్చినందులకు అజ్జీరు మహమ్మదీయులు ఈ నెల 21-వ తేదీన సభచేసి తమ సంతసమును కృతజ్ఞతను నైజాముగారికిని ఆ దొరతనమువారికిని తెలుపుటకు తీర్మానించిరి.

మాంతుకుడు విడుదల కాబడుట:— మలబారుజిల్లాలోని క్విలండి నగరములో అమృత నాయరనువాడు తన పినతండ్రిని హత్యచేసినట్లు చేయబడినకేసు జిల్లాజడ్జిగారు విచారణచేసిరి. ఆ సెషన్లకు మాంతుకునియందు దోష మగపడవేమిచే జడ్జి గారు వారితో నేకీభరించి వారిని విడుదల చేసిరి.

బందరు, స్వచ్ఛంద విద్యార్థిసభ ప్రకటన:— సమగ్రమువారి యాజ మాన్యము క్రింద వివేకానందస్వామిల వారి 56 వ జన్మదినోత్సవము నేటి సాయంత్రము 6 గంటలకు పురమందిరమున జరుగును. ముట్నూరి కృష్ణారావుపంతులు, మరంగంటి పార్థ సారథి బి. పి. గార్లు స్వామిలవారి జీవితోపదేశములనుగూర్చి యుపన్యసించెదరు.

నిన్నటి దినము కాసనసభ సమావేశమైనపుడు అనధికార సభ్యులలో నొకడు కన్నడభాషను మాట్లాడగోర దానిపై కొంత చర్చ జరిగెను. సామ్రాజ్యకాసనసభలో ఆంగ్లమును హిందీని మాట్లాడుట గలదని అతడు పలికెను. అంత మహమ్మదీయ సభ్యుడు తాను హిందూస్థానీని మాట్లాడెదనని చెప్పెను. దివానుగారు "నా కది తెలియదు." అంతర మాసభ్యు డాంగ్లభాషనే మాట్లాడసాగెను.

హంబాయి నగరమున భూములను కొను ఇండ్ల ననుకూలముగ గట్టించి అద్దెలకిచ్చుట కొక సంఘము బయలుపెడతెను. సంఘమునా కొక కోటి రూప్యముల మదుపుపెట్టి నిర్మయించిరి. ఈకోటి రూప్యములు లక్ష మంతుదారులనుండి రాబట్టుకొనబడి లాభములు మంతుదారులకు పంచిపెట్టబడెను. మంతు 1కి మారు రూప్యము. ఏర్పాటులన్నియు పూర్తియైనవి. డైరెక్టరులను వారి స్నేహితులను 60 వేల మంతులను తీసికొనిరి.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

సం॥ 1874 స్థాపితము హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి.

నిలువసాము 5½ కోట్ల రూప్యములు

ఇంతవరకెచ్చి వేసినది 5 కోట్ల

రూపాయలు

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎండావమెంటు భీమాకన్న సురక్షితమగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసిదారునకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయేగాక, పాలిసిదారునికి అకాలమరణ మగునని ఆశనికుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యమగు మార్గము. (672)

WANTED Agents & Canvasers in Telugu Districts

APPLY TO:—

W. St. John Church, Branch Secretary.

ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS, Post Box No. 8, Madras.

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of

[669]

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the

Erect-us (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

15 Steamers Sunk.

LONDON, February 22.
The Admiralty announced that arrivals during the week numbered 2322 and sailings 1393. Twelve steamers over sixteen hundred tons and three under were sunk. Eight were unsuccessfully attacked. One fishing boat was sunk.

German Fear of British Destroyers.

The British Navy's Mastery.

LONDON, February 22.
Speaking at the Aldwych club, Sir John Jellicoe emphasised that Destroyers were the great antidote to submarines. Germans feared the British Destroyer, more than anything in the world. As regards surface fighting, we had dragged the tail of our coat across Heligoland Bight often enough, but the enemy had not taken the invitation. When war broke out nine hundred German ships were in foreign ports, but only 158 returned to Germany. Around the British Isles daily were a thousand ships offering targets for submarines but there was never a target for ours.

LONDON, February 22.
It is confirmed that Sir Henry Rawlinson succeeds Sir Henry Wilson on Versailles council.

Inter Allied Socialist Conference.

Meets Behind Closed Doors.

LONDON, February 22.
The Inter-Allied Socialist conference on war aims has held its preliminary meeting in the Central Hall at Westminster behind closed doors. The attendance included Messrs Arthur Henderson, Ramsay MacDonald, Will Thorne, Sidney Webb, Hymans, representing Belgium, W. H. Andrews, representing South Africa, and a representative of Sweden and Rumania. French and Italian delegates have not yet arrived.

Prince of Wales.

Created Peer of the Realm.

LONDON, February 22.
The Prince of Wales took the oath and his seat as a Peer of the Realm in the House of Lords this afternoon. The Queen was an interested spectator of the ceremony, which was the same as that followed for the introduction of other Peers, except that at the conclusion, he took his seat on the chair reserved for him for ceremonial occasions on the right of the throne. During the business of the House, the Prince wearing the Captain's uniform of the Grenadier Guards entered the Chamber and took a seat on the front cross benches next to Lord Dysart.

THE VERSAILLES CONFERENCE.

Mr. Asquith's Views.

LONDON, February 22.
Mr. Asquith, who followed the Premier, paid a tribute to Sir William Robertson's great and loyal example in accepting the only post at present available and hoped that the House would imitate a similar spirit. He did not quarrel with the decision of the Versailles Council in respect to its functions, but he considered that the issue concerned the machinery by which connected action by the Allies should be exercised. He advocated that the Military Representative at Versailles should be a representative of the Chief of the General Staff.

The Government had undertaken a great responsibility in disregarding the advice of their greatest strategical and technical authorities and there was a certain amount of natural disquietude in regard to these events; because in the last six months we had lost Sir John Jellicoe and Sir William Robertson, both of whom pre-eminently enjoyed the confidence of the country. In both instances, it was enforced retirement, while both were preceded by a hostile, virulent, and unscrupulous press campaign. He had only spoken to-day, because he felt that restrained Parliamentary criticism was necessary in order to attain, as early as possible, a peace which secured the high purpose of the Allies.

Press Support Council's Decision.

ALLAHABAD, February 22.
LONDON, February 20th.—A number of newspapers are disposed, while regretting Sir William Robertson's disappearance, to hold that the decisions taken by the Allies at Versailles must prevail. More would probably adopt this view but for the recent attack of the Northcliffe press against Sir William Robertson and F. M. Sir Douglas Haig while the 'Westminster Gazette' points out that Mr. Lloyd George's famous Paris speech was a criticism of the whole allied strategy in the west and the present situation seems a natural sequel thereto. The Premier is believed to be an "Easterner" which means one opposed to the concentration of our military efforts on the western front, a policy which Sir William Robertson is understood strongly to support. ("Pioneer")

Parliament is at present suffering from some evils of the group system. Should Government fall it will probably be due in part at least to the Pacifists voting with the supporters of the 'Morning Post' two groups that are at one in nothing but opposition to the Government. There is evidence that the Germans are watching the situation with the most eager desire to see Mr. Lloyd George fall, a fact which will certainly be worth some votes to him. ("Pioneer")

Press Attacks Denounced.

LONDON, February 22.
Lord Buckmaster denounced as shameful the attacks by the Northcliffe Press on General Sir William Robertson.

Lord Curzon stated that Government would deal with the Northcliffe Press as it did with other newspapers. He described the attacks on some of our distinguished officers in the Northcliffe journals as most reprehensible. He said that the Versailles scheme was warmly approved by F. M. Sir Douglas Haig. The whole position had been materially altered. F. M. Sir Douglas Haig retained absolute control of his troops although certain reserves, would be at the disposal of the Versailles Council to meet any danger point.

LONDON, February 22.
Lord Derby continuing said:—General Sir William Robertson, at Versailles, had suggested a certain scheme, but it was condemned by our own military advisers and also by all members of the Supreme War Council. Lord Derby only agreed to remain in office because he was confident that the Versailles scheme could be made successful and would materially help to win the war.

Turkey's British Prisoners.

A Number Returned.

LONDON, February 22.
A number of severely wounded British and Indian prisoners have recently arrived in England from Turkey. The fact that there have been released under an old agreement long ignored by the Turks is regarded as affording hope that the Turks will soon ratify the Convention signed at Berne last autumn.

Engineers Reject Man-Power Proposals.

LONDON, February 22.
The Amalgamated Society of Engineers has rejected the Government's man-power proposals by 121,016 votes to 27,740.

German Subjects in East Africa.

To be Removed.

LONDON, February 22.
In the House of Commons, Mr. Macpherson announced that it was hoped that arrangements would shortly be made for the removal of all German subjects from German East Africa. (Cheers).

He stated that river fleet in Mesopotamia had increased by seven hundred craft of all descriptions. Navigation on the Tigris had improved. Over a million personnel had been conveyed last year and the total traffic Mileage was over a million.

Star Service of Indian Troops.

LONDON, February 22.
Mr. Croft suggested that in connection with the award of 1914 Star Service of Indian troops in France should be reckoned from the date of embarkation instead of the date of landing. Mr. Macpherson regretted that the Star could not be awarded, except under conditions already specified.

Colonel Yates urged the publication of despatches relating to the operations prior to Mr. General Sauter assuming command in view of the importance to the Indian army that the part played by the Indian troops should be recorded.

Mr. Macpherson replied that for reasons stated on January 22nd, it was not proposed to publish reports of these operations.

The General Situation.

Mr. Macpherson said that recent agricultural development in Egypt and Mesopotamia would enable the release of two million tons of shipping in 1918. Nearly seven million men and tremendous quantities of animals, vehicles, stores and artillery had been conveyed to distant war theatres last year. Sickness and death rate at Salonika was considerably less in 1917 than 1916. Enemy's growing strength in West might soon outbalance Allied superiority and he anticipated that the impending offensive might severely strain the Allies, but he fully believed that the Allies would hold their own. In conclusion, he said men of the Empire were fighting for freedom in the classic fields of the world and would not fail us. (Loud Cheers).

Irish Convention.

There is Still Hope.

LONDON, February 22.
In the House of Commons Mr. Bener Law stated that it was much too soon to conclude that the Irish Convention would bear no result.

Sir George Cave announced that summer time would begin on March 24th and end on August 29.

Indian Hides for Imperial Government.

LONDON, February 22.
Replying to Mr. Carr Gomm, Mr. Fisher stated that he understood that Messrs A. Forbes had severed connection with Messrs J. Stoner, formerly Stein of London. In the event of any change in the present arrangements for the purchase of Indian hides for Imperial Government, the position of Messrs. Forbes would doubtless be open to reconsideration.

Losses During the Siege of Kut.

LONDON, February 22.
Replying to Colonel Yates, Mr. Fisher stated that any officers in Mesopotamia, whose claims to compensation for losses during the siege of Kut had not been dealt with, should apply to the General, Commanding their Division.

Russia

A Socialist Red Navy.

LONDON, February 22.
PETROGRAD.—A decree authorises the organisation of a Socialist Red Navy replacing the old Navy. Government newspaper 'Izvestia' is indignant at Allied and Neutral protest against armament of loans and says, that belligerent capitalists have cried against the victorious march of communism across Europe. The decree recognises only Civil marriages, and confers the same rights on illegitimate and legitimate children.

Ukrainian Cossacks Defeated.

LONDON, February 22.
There has been two days' fierce fighting, between Ukrainian Cossacks and Soviets in the streets of Odessa. Bolsheviks claim that Soviets have been victorious.

Italian Ambassador Robbed.

LONDON, February 22.
Three armed desperados stopped the Italian Ambassador's automobile and relieved the Ambassador of his fur coat and pocket-book and other valuables.

Kaledin's Suicide.

Don Population to be Armed Against Soviets

LONDON, February 22.
PETROGRAD.—The Bolshevik News Agency states, that General Kaledin committed suicide, owing to the decision of the Coalition Government in the Don region, to resign in favour of Soviet. General Nazarov who succeeded General Kaledin has ordered the mobilisation of the whole population of the Don against the Soviets.

Germany Begins Hostilities.

LONDON, February 22.
A wireless German official message says:—Hostilities on the Russian front began at noon to-day. We crossed the Dvina towards the Dvinsk without fighting. We also commenced an advance towards Kovel in response to the appeal of the Ukrainians.

Bolsheviks' Protest Against Invasion.

Bolsheviks Forced to Sign Peace.

LONDON, February 22.
A wireless Russian official telegram says that M. Lenin and M. Trotsky have sent a message to the German Government protesting against the German invasion while the Russian army is demobilising. The Council of the Peoples Commissioners is now forced formally to declare its willingness to sign the peace upon conditions dictated by the quadruple alliance at Brest-Litovsk. A detailed reply to these conditions will be given without delay.

Bolshevik Attitude.

LONDON, February 22.
PETROGRAD.—All circles are speculating on the very grave possibilities of the future owing to the resumption of hostilities with Germany. Bolshevik newspapers rely upon the belligerents' proletariats intertending with a view to saving the Russian masses while the Petrograd Soviet has passed a resolution approving of the declaration at Brest-Litovsk and inviting the workers of Germany, Austria, Bulgaria, and Turkey to oppose their Imperialistic Governments, and contemplated violence upon the peoples of Poland, Lithuania, and Courland. A minority amendment urged organising the proletariats for the forthcoming struggles.

Russian Pourparlers with German Soldiers.

LONDON, February 22.
A Wireless Russian official message states, that General Krylenko has ordered the army to organise massed pourparler with the German soldiers and if they do not refrain from fighting the utmost resistance should be offered.

General Kaledin.

LONDON, February 22.
Petrograd telegrams report that General Kaledin has committed suicide.

Russian Church Jewels Stolen.

Treasures Valued at £2,000,000 Involved.

LONDON, February 22.
PETROGRAD.—Treasures valued at two millions sterling have been stolen from the Patriarchal sacristy at Moscow, including gold Church Plate encrusted with gems and jewelled Bibles.

Russians Evacuate Hungary.

LONDON, February 22.
AMSTERDAM.—The Russians have completely evacuated Hungary. The Bolsheviks are destroying corn stocks in Ukraine.

Bolshevik Defeat by Poles.

Bolshevik Refute German Report.

LONDON, February 22.
PETROGRAD.—The Bolsheviks deny the German report cabled on the 5th February that the Poles have captured Mohileff and arrested General Krylenko. Furthermore they declare that the towns of Kharkoff and Poltava have not adhered to the Ukrainian Rada.

Repudiation of State Loans.

Allies' and Neutrals' Protests.

LONDON, February 22.
PETROGRAD.—The representatives of nineteen allies and neutrals have presented to the Bolsheviks a note refusing to recognise the decrees which repudiated the State loans and confiscated property in so far as foreign subjects are affected. The note gives warning that the signatories will at a later date insist upon satisfaction and compensation for all losses sustained owing to these decrees.

Minister of Jewish Affairs.

LONDON, February 22.
AMSTERDAM.—A telegram from Warsaw says Moses Silberfarb has been appointed Minister for Jewish affairs in Ukraine.

TELEGRAMS.

America

Army Draft Treaty Signed.

LONDON, February 22. WASHINGTON.—An Army Draft Treaty between Britain and the United States has been signed, under which the United States may draft British subjects between the ages of 20 and 45, while Britain may draft Americans within her jurisdiction between the ages of 21 and 31. A similar Convention with Canada has been signed.

Central Powers

Rumania Desires Peace Discussion.

LONDON, February 22. AMSTERDAM.—A telegram from Vienna says: The Rumanian Government has expressed a desire to enter into preliminary peace discussions with the Representatives of the Central Powers. Consequently Count Czernin and others will shortly leave for Rumania. The telegram adds that competent quarters think that Rumania is not yet ripe for peace. She still entertains far-reaching aspirations and appears determined to continue fighting if negotiations do not satisfy those aspirations.

Two Polish Ministers Resign.

LONDON, February 22. AMSTERDAM.—The Austrian Minister of Education and Minister for Galicia who are Poles have resigned.

General

Earthquake in China.

LONDON, February 22. NEW YORK.—It is reported from Hongkong that an earthquake has almost completely destroyed the city of Swatow, causing two thousand casualties.

Western Front

Further Successful Operations.

LONDON, February 22. The Admiralty states that Naval aircraft on Tuesday night dropped many tons of explosives on St. Denis Western and the bridge docks. They drove down an attacking hostile scout. They dropped large quantities of explosives yesterday on the Aertryke aerodrome and Engel dump with good results. During patrols they shot down a sea plane in flames, brought down a scout in our lines and drove another. All our machines returned.

Allies Aircraft Activity.

British Fell Seventeen Machines.

LONDON, February 22. A British communique last night said:—We repulsed raiders southward of Arras. There was mutual cannonading southeast of Epby and southward of Arras. Our aircraft yesterday bombed the aerodrome northward of Douai, a large dump at Central and the railway station southeast of Douai. There was continuous air fighting, in which we brought down eleven machines and drove down six. Two of ours are missing. We bombed Treves and Thionville last night from a low altitude, with good results. There were five bursts at Treves station which caught fire and three other buildings were ignited. Bursts were observed on the Thionville railway and gas works, followed by a large fire. One of our machines is missing. We dropped a ton of bombs on Treves during a daylight raid to-day and observed eleven bursts on the railway station and six on the neighbouring buildings. Three fires started. We repeatedly drove off hostile scouts. Anti-aircraft fire was considerable. One of our machines did not return.

French Fell Eighteen Machines.

A French communique says:—There was fairly great artillery activity in Champagne, and on the right of the Meuse from February 15th to 18th. We brought down eighteen enemy machines. The Railway stations at Metz Sablon, Forbach and Benard were bombed, also the depots at Ensisheim where a big fire broke out.

Unspeakable Chaos in W. Russia.

Bolshevik Confiscation Decrees.

Cossack Regiments Leaving Petrograd.

LONDON, February 22. Huge batches of messages which have been held up over a week in Petrograd continue to arrive. They reflect unspeakable chaos, owing to the unbridled licence of hordes of Red Guards, besides wholesale robberies and confiscations everywhere, but especially in Western Russia. In some cases one village is fighting another over the division of the spoils of landowners and houses. A decree empowers Soviets to confiscate any person's savings, which have been acquired without working. Owners of more than three horses, or three oxen, or four sheep, or two pigs are heavily taxed. The Soviets and Peasants' Land Committees get 25 per cent. of the proceeds. The Bolsheviks have outlawed the "Baronial caste" in Estonia, for requesting German intervention. A decree has been issued disarming all Bourgeoisie and arming all Peasants in Western Russia. A perfect saturnalia of murder and outrage and robbery continues in Petrograd. As a result of the simplification of divorce proceedings, 38,000 applications for divorce have been made since the revolution. The "Pravda," welcoming the separation of the Church and State, remarks that religion merely constrains a people to endure exploitation in the belief of heavenly reward; hence religion will disappear when the people have developed. The Jewish newspaper "Yeghvat" has been confiscated or printing advertisements and is now run as a Yiddish International Bolshevik paper. Cossack regiments are leaving Petrograd for the Don "to aid the workers against Kaledin." Bolsheviks deny that Alexieff has captured Voronezh.

LONDON, February 22.

The British communique says:—After a heavy bombardment enemy attempted a raid eastward of Arras-en-gohelle, but we completely repulsed them killing some and taking a number of prisoners. We also took several prisoners in a successful local enterprise north-east of Wytschaete.

LONDON, February 22.

The French communique says:—British aeroplanes effectively bombed Casarsa aerodrome, destroying an airship shed. Our aeroplanes dropped two tons of bombs on the aviation camp at Lacomina, causing a large fire. All returned.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta

Sub-Inspector of Police.

Becomes a Dacoit.

RANGOON, February 22. A report comes of a dacoity by a Sub-Inspector of Police and a Police Constable heading a gang of six men, in Chaungzauk village, Zigon town on Tuesday night. It would appear that the gang entered the house of a fairly well-to-do cultivator in the village and helped themselves to all jewellery and cash there was in the house valued at five hundred rupees. The Sub-Inspector is stated to have been arrested with a revolver which he fired off two or three times in air, evidently to intimidate the inmates. They also lit flare light opposite the house and threatened the people with instant deaths if they were in any way interfered with. The owner of the house and some of his people recognised the policemen by means of the flare light. They identified these men at an identification parade held in Zigon. These men were, it would seem, on outpost patrol duty in the vicinity of the scene of dacoity. They were placed under arrest and subsequently released on bail pending further investigation.

Electric Shocks and Dryness of Weather.

CALCUTTA, February 22. Father Francotte of St. Xavier's College says that the unusual dryness of the atmosphere appears to have given rise to some singular display of electrical phenomena. A few days ago one of his colleagues who was in charge of the Observatory at the time happened to place his hand on a pillar when he received a severe shock. Father Francotte explained that the pillar must have been charged with the electricity of the ground, and his colleague with the opposing electricity from the air. Such a phenomena would not occur in ordinary circumstances, and is to be attributed in this case to the exceptional dryness of the atmosphere. Another singular incident which being mentioned to Father Francotte, was attributed by him to a similar cause, is said to have been observed by a gentleman of Howrah. The latter states that on Wednesday night between half past ten and eleven he noticed that the wind which had been blowing from south-west had suddenly veered to the north. At the same time the north-west horizon became over-cast with great fluffy clouds. While he was watching these he observed a streak of intensely bright light which slowly rose upwards. After a time the light began to fade when the wind returned to the southwest and clouds disappeared. Father Francotte believes this was perhaps an instance of what is known as strokes fire. This is a glow accompanying slow discharge of electricity to earth from atmosphere.

Girl Mauled by Leopard.

Suit in Court.

CALCUTTA, February 22. In May last a European girl Evelyn Dick aged ten years while returning home from school in Calcutta was mauled in Lower Circular Road by a leopard belonging to Mr. J. C. Galstaun. As the result a suit was filed in the High Court by the father of the girl Mr. Alexander Smith claiming from Mr. Galstaun ten thousand rupees as damages. The plaint stated that Miss Dick was removed to hospital and was attended to. She was also treated by Dr. Kennedy. She was subsequently in accordance with medical advice sent to hills for a change, but her condition became worse doctors being of opinion that she had blood poisoning. Thereafter she was sent to Rangoon and she recovered. The defendant in his written statement said that the leopard was well under control but Miss Dick patted it and pulled its tail and but for that she would not have been attacked by the animal. As the girl will be leaving for Darjeeling next week to attend school there she was examined de bene esse to-day before Mr. Justice Greaves.

Death of Under-Trial Prisoners.

CALCUTTA, February 22.

(Delayed in transmission)

Enquiry has been made into the allegations that have appeared in certain newspapers to the effect that a number of persons who were arrested in connection with cases of hat looting in Rangpur and Chittagong districts have died in consequence of ill-treatment. It has been ascertained that no death has occurred among the persons arrested in Chittagong. In Rangpur two deaths occurred among the under-trial prisoners in Jail, one from pneumonia on the 4th January, and the other from Meningitis on the 21st January.

Bombay

Lord Willingdon's Condition.

BOMBAY, February 22. His Excellency Lord Willingdon passed a good night and is progressing satisfactorily, but it will be some time before His Excellency will be able to return to active work.

Lok. Tilak on Tour.

Collecting Funds for Home Rule Deputation to England.

BOMBAY, February 22. Mr. Tilak's tour in the Central Provinces has been eminently successful in the matter of collection of funds for expenses of the Home Rule Deputation to England. During the last fortnight he visited many towns and villages in the Central Provinces and Berar, travelling as a correspondent says, a thousand miles by rail and 12 hundred miles by motor, delivering 35 lectures. The total collection so far amounts to nearly a lakh and quarter. On Tuesday Mr. Tilak visited Sindi and received a purse of Rs. 2,750. At Umer he was presented with a purse of Rs. 1,700. The citizens of Nagpur at a public meeting gave him Rs. 10,000 while another purse of more than 20,000 was presented by Katol, Kalmeswar and other villages. On Thursday he visited Bhandra where the district conference was in session and was presented with a sum of Rs. 4,500.

A Bombay Building Society.

With One Crore Capital Floated.

BOMBAY, February 22. There is just being floated in Bombay a company with a capital of one crore of rupees to tackle the problem of providing house accommodation. The chief item in its programme is to acquire land in the city and suburbs and to build bungalows, houses and quarters for all classes of community, first mention being made of the highly desirable sites which the improvement Trust have made available. The leading method by which the company are proceeding to make their enterprise both useful to the rent-paying public and profitable to themselves is by operating on a large scale. This, they point out, will make the operations less costly than isolated efforts on the part of individuals here and there. Standardisation is a very important matter nowadays on account of the great economy which can thereby be achieved. The capital of one crore for which subscriptions are now invited will be divided with one lakh of shares of Rs. 100 each of which Rs. 25 on each share will be called up at once. The whole issue has been underwritten and the directors and their friends have applied for 60,000 shares of the normal value of Rs. 6000,000 which will be allotted in full. Mr. Wardlaw Milne of Messrs Turner Morrison and Co. Ltd., is the Chairman and Joint Managing Director and Mr. A. L. Raymond of Messrs E. D. Sassoon and Co., the other Joint Managing Director. The other directors are Sir Dinshaw Petit and Messrs Manmohandas Ramji S. Bomanji, Haji Goolam Mahomed Ajam, Narottam Morariji, Gokaldas and T. E. Dowding. Messrs Turner Morrison & Co. Ltd., will be Managing Agents. Besides their own direct building enterprise the Company propose to assist co-operative credit societies and others engaged in the same problem.

Stop-Press Telegrams.

LONDON, February 22.

In the House of Commons Mr. Chiozza Money stated that last year two hundred British built merchantmen of sixteen-hundred tons and upwards of aggregate tonnage of 19,67,696 tons were completed, while net loss of such vessels was 598.

The Prize Court had ordered release of coconut oil valued at one hundred and twenty thousand sterling, seized in steamer "Bonna" and five other neutral vessels voyaging from Dutch East Indies to Sweden. Sir Samuel Evans President, disagreed with Crown's contention that raw materials destined for a Neutral country for manufacture and consumption there, were liable to condemnation, on ground that similar articles might, or would consequently be exported to enemy by other citizens of that country.

Last night's British Communique says:—We repulsed raid eastward of Arras. Hostile artillery was active at St. Quentin and Labasse. Our aeroplanes yesterday bombed aerodrome northwards of Douai and dump northeast of Lille and dropped fifty bombs on billets. We brought down eleven machines and drove down another. Our infantry also brought down a bombing machine. Two of ours are missing. 150 bombs were dropped at night on important railway centre southeast of Cambrai and billets north of Douai and we again successfully attacked Thionville. Twenty-six heavy bombs were dropped on railway station causing large explosion and two fires. In spite of considerable gunfire, all returned. Our aeroplanes to-day dropped ton of bombs on factories and station at Pirmaesen in Germany. Hits were obtained near station gas works and factories where large fire broke out. All returned.

In the House of Commons, Mr. Bonar Law stated that daily average National Expenditure for four weeks, ending February 16th, was 6,384,000 Sterling.

Speaking on the Army Estimates, Mr. Macpherson mentioned that the following purchases were made last year:—Manufactures two hundred and seventy millions, including twenty-six for Allies, Raw Materials 113 millions, wool eighty-eight millions and preserved Meat twelve millions.

Our captures last year included 188 heavy howitzers, 68 heavy guns, 437 field guns, thousand trench-mortars and nearly three thousand machine guns.

A High British Military Authority, in his weekly review, stated that the latest development of enemy propaganda in Switzerland was to influence Switzerland to induce the Geneva Red Cross to protest against poison gas. This was because we had established definite superiority in protective measures and deadlier gas. We were willing to abandon the use of poison gas. But had we any guarantee that Germany would not spring another surprise upon us, as with the gas at Ypres in 1915.

ZURICH.—Telegram from Lemberg says that the discontent of Poles is aggravated by the appointment of General Boehmermoller as Chief of Staff and General Dandoff as Governor of Galicia, replacing the civilian Count Huyn.

OTTO DILBAHAR
PERFUME OF ORIENTALS
DELICIOUS & LASTING

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 193

(రిజిస్టరు కాబడినది) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టరు కాబడినది)

ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోహరముగు నువాసనకలది, అల్పాహారముగాని, రాదుముగాని, చేర్చబడకయు నిర్భయము చేయబడిన శేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని దినపులు చిలకరించినచో, మనోహరమగు నువాసన నిన్ను లభింతును.

ఈ క్రింది ధరమాణములు సీసాలలో నుండును.

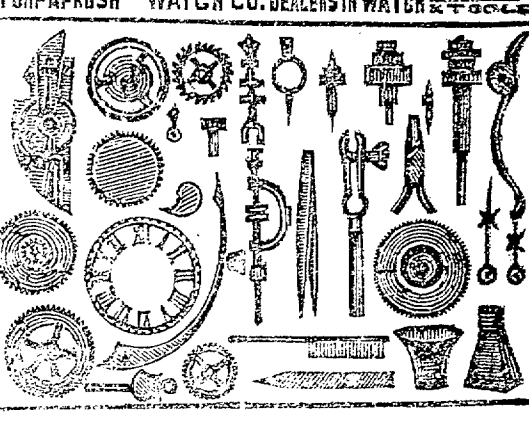
జిన్నైజా (అగ్ర) (హం)	సీసా 1-8	రు	0-8-0
సభ్యులకము పైజా 1-1 (హం)	"	"	0-12-0
వీరాకపైజా 2	"	"	1-4-0
వెడ్డపైజా 4	"	తక్కువ పైజా	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పట్టెల, పట్టెలుచుండునది ప్రసిద్ధముగు ప్రతిసాక్షిగానికూ బాగుండు. నీటి ఆ నేకమును నీటిలో నెట్టు చుటచే, కాపున, తాము కొనుగడుచు సీసాపైజా ను, కాట్టపైజాను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించినచో గోరువారీ దినపత్రముకొరకు ప్రాసినచో అదానిమృత్యుగల నువాసనకాట్ట పాత్రముగ పంపుదు.

సోల్ ఏజెంట్స్ ఆంధ్ర ఇండియా కంపెనీ లిమిటెడ్ కోల్, నెం. 113, జుమ్మా మసీదు బొంబాయి

కృటిలాగు
ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY
(831) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

నందరము! స్వశీయము!! ఉపయోగము!!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

ఫిబ్రవరి 28 తేదిలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. X కాక, ముందుగా పట్టె పంపింపవారికి క్యాలండరు చేరవచ్చునో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాభంగము గలుగకుండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధావధిము

చిన్న డబ్బీలో రు. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రు. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి. 6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

శ్రీ శ్రీశేఖరయ్య కోసాలకృష్ణ గోకవిగారి చిట్టె

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యే దాండ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామియులు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.

రెల రూపా 1-8-0. పోస్టేజీ నేణు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

1030 రూపాయలు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బాను నేమిందో దీనిని నేమించిన యెడల ధాతుపుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలినివ్వక మొదలయినవి కలుగును. స్వప్నస్థితియు, ధాతువు మూత్రములలో కలిసిపోవుట, నీరుయరుగు, బహుమూత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగోల్, పినాంగ్, సిలోన్, అఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈస్టప్రాంతములనుండి బహుమానపత్రములు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్థశాస్త్రాంతురు పంపినచో బహుమాన పత్రముల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుపరచువారికి దై కనుపరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుములముగా పొందవచ్చును. పార్సీలును కొనుగడుచు "డి. మన్నాలాల్" అని, యింనుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పత్రిక పార్సీలులో పంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది.

15 కులాలు తేబ్బీరెల రు. 12-0-0. తపాలఖర్చు 1-కి డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,
సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

(691)

201 **పాశ్చాత్య వేంకటాచల** 504

వండితులచారి సిద్ధావధిములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల నిష్పాదనను పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కక; బర్మా, సిలోన్, మలయ్, గోవా, ఫిజి, విలెండ్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధావధిమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహర" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియింటు నున్న మెడల, మాటికి కైదుగల సనుమును, నిరీక్షించి, మొరకెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అశీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధావధి సేవనచే వాక్చర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

కైదుగలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్పూరక మాలికలనుండియే యావధిములను తయారు చేయునుండురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుండును పండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో నూటి యంతులు. 250 మాత్రములు సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల పోకసారి రెప్పించికొని టసాల ఖర్చుతోచేరి రు 1-4-0

12. సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0

25. సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0

నమస్త్రకోగములకు మానవ్య ఆయుర్వేదము సిద్ధావధిములు దొరకును.

వి. పి. ఖర్చు: శ్రీ సీతారామయ్య వైద్యశాల, మైసూరు.

కుంకుమపువ్వు

స్వస్థమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు కూవద్దవొరకును. కొనుగారు సూర్యమూర్తును గొనుచుండును. కరస్పాకడెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(59) 21, హన్మంట్ వీధి, బొంబాయి.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.
క రో లా.
వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు,
ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు,
భేదులు గావు, దినము కాతగిన
కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము.
X అయ్యేలాగున పర్యవేక్షణ
గావించును.
1 పాను. 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-8 వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రే. జరుగారి
లీవరు టానిక్.
వైద్యమునకు మంచిమందు.
రోగులకు సంభవించు తల
కొఱికి అజీర్తికి, చెడిన కార్య
గలుగు బాధలకును,
అలసత్వము, అశలీలబాధలకును,
వికాసవిహీనతకును అరోచిత
కును, తల తిరుగుటకును, విను
గునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.
సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.
ఎరువుగా నున్నను నెరసి
నను వెంట్రుకలను తక్షణమే
మినుమినలాడు నలుపుగా గాని
గోధుమరంగుగా గాని మార్పు
గలదు. స దో ష లి త ము
శాశ్వతము.
ఈ సాల్యూషన్ పెట్టె 1-8
రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక చేరును దాహరించ గోరెదము
368

జాదావీరులకు పరమము: బివోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.
సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా
జాదావీరులకు పరమము: బివోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.
అతనివల్ల రక్తమువలన జనించు జాడ్యములను తీరటకువలె మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను
తొందరగా, ప్రాంతోచ్ఛలను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.
మిక్కిలి శక్తివంతమైన కత్తుల కారిణి (28)
ఇహావిధానాన్నిపరల్లా నుది మచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యకచ్చినను అన్నివిధములైన దోషములను
పోగొట్టును. పరిమళానికి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
తృప్తకరమును, శరీరాన్నిగ్రహమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 పాస్సుల బుడ్డిలో అమృతమును.
కావ్రెలురు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనానవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికటామలినీ ప్రశంస
ఇది తిన్నలకుల అపార్పరాయ విశిష్టము
రు. 0-4-0 పోషక విధిగలదు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబురెట్టి నీధి, మదరాసు.

మో స పో కు డు
తుప్పుపట్టినయిండ్ల చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మూసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.
మెయిలెన్ డ్స్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."
Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."
దీనిని మంతెలకు కప్పులకును నుచుయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా లైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్లు
వర్కులవారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని సగిలిపోవుటగాని యుండదు.
వెల రూ. 56-0-0
సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండ్స్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.
ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండ్ ఇంజనీరింగు వర్క్స్.
తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,
353 **మదరాసు**
(పై కామ్యూనికేషన్ గోడెన్ పుడు ఈపత్రిక చేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.)

వివాహ మహోత్సవముల కాలము సమీపించుచున్నది
అవసరములో అంగళ్లకుపోయి ఎక్కువ ధరల
యిచ్చి నుట్టపు అంగవస్త్రములు తీయుటకంటె
సరిగచీరలు, ధోవతులు, బహుముతులు ఇచ్చుటకు
కావలసిన వస్త్రములు మున్నగు నవి వివాహము
నకు కావలసిన జవ్వీకి ముందుగానే మాకు ఆర్డర్
లిమ్మట మంచిది. ఇచ్చుటి కాలమునందును నాగ
రిక మాదిరిలు ప్రకారము పట్టుచీరలు నేయబడును.
చాయకు పూచీ ఇవ్వబడును. 100-కి 25 రూపా
యలు వంతున ముందుగా అడ్వాన్సు పంపవలెను.
స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్ లిమిటెడ్,
బ్రాంచి: మధుర.
కంఠీవరం.

ఆత్మజ్ఞానా
శరీరమును విశదీకరించునాత ఆత్మజ్ఞానా.
తయ్యముల సగృహమును సుతీరిన కాశ్మీర చర్మ
గ్రంథకర్త:—పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.పి.
శివ్వనైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
తంబురెట్టి నీధి, మదరాసు.

నీతో నేర్వణము లేక లంకా దహనము.
అయిదంకముల నాటకము.
ముద్దులొల్లు పద్యములు! బ్రాహ్మణుని పార్శ్వమెట్లు!!
ఇచ్చుటి మృదుమధురమైన వ్రాయబడినది. జనసామాన్య
మన కెల్లరకు సుబోధకము. ప్రదర్శనానుకూలముగ నున్నది.
భక్తిరసపూరితమైన ప్రక్కని కర్ణాటకాది వర్ణమెట్లులతో
నిండియుండును. ఒకపర్యాయము చదివినను, ప్రదర్శించినను
వినువరు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువాస్తవ్యులును బందరు నోలిలు
కాతేజి ప్రాఫెసరుగారు శ్రీయుక్త ముత్యరాజు నుబ్బరావు
ఎం. ఏ. గా రొసంగిన యిచ్చిప్రాముఖ్యము చదివిన ఈ నాటక
రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదువరులకే బోధపడును.
పుస్తకము ఖరీదు రూ. 1-0-0. తపాలకూలి నేజు
గ్రంథకర్త:— కనుమురి యుజ్జనారాయణశాస్త్రి,
(980) భొజ్జిల్లకట, బందరు.

దంత మూరము
డబ్బి 1-కి 0-2-0 12-కి 1-2-0.
కన్యకాబంధన డిపో, బొంబాయి ఆండ్ మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము.
ఈ ఆభరణగ్రంథములో జర్మనీ గారెడి, యోగదృష్టి
కనుకట్టు సభకట్టు, పరకామ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనో
వేగము, హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియా
సాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భూశైల్వద్యము, యంత్రములు,
అమెరికావారి చీట్ల వేకెతిహాసులు, విశ్రేణి నోటివిద్యలుగలవు.
ఇంతేగాక మనుష్యునిహాయము చేయుట, చీకటిలోచదువుట,
నీళ్లవైన నడిచిపోవుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, శిశువుతో
సమాధియగుట, మనుష్యుడు చిరుక యగుట, నెడ్లపులిని చేసి
చూపించుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరము
లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంఠలు కట్టు
కొని చూడవండా వస్తువులచేట్ల చెప్పట, భూమిపయిన
గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట
మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి.
ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయగలరు.
డబ్బు సంపాదించుట కది సులభమైన మార్గము.
నెలకు వందలకొలది ప్రవ్యయ ఆర్జించుకో గలరు.
ఈ వెద్ద గ్రంథము అచ్చుపనుచున్నది ఈ గ్రంథమును
వి. పి. X 15 రూపాయలకు అమ్ముబడును. ధరభాస్తు ధారు
లకు యీ గ్రంథము రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాస్తు ధారు
లకు అనగా తమ ధరభాస్తుతోపాడ రు. 4 లకు యీ క్రింది
విలాసమునకు తక్షణమే మణిచూర్చు చేసి తమ పేరును రిజ
స్టరు చేయించుకోవలెను. (384-984)
పి. ఆర్ జనార్దనం నాయుడు, బంగ్లూ. (గుంటూరు జిల్లా)
కా ర దాం బ:— ఇది శ్రీ భర్తృసోధిని యను నాటకము.
సంఘమురాచారసంస్కారమునకు మార్పు ముందు జా పబడినది.
అందరు జదివితీరవలయును. వెల 0-4-0 పోషక విధి
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబురెట్టి నీధి, మదరాసు.